HRVATSKI VOJNIK

BROJ 774

20. STUDENOG 2026.

CIJENA 1,33 €

35

HODNJA U VUKOVAR I ŠKABRNJU

VJEŽBA ZSS-A

35. OBLJETNICA BOJNE NBKO

35. OBLJETNICA HRVATSKOG VOJNIKA

VUKOVARSKI ARZUHAL – SJEĆANJE NA ANTUNA ŠOLJANA

PRVI HRVATSKI VOJNOSTRUČNI MAGAZIN // IZLAZI OD 1991. // WWW.HRVATSKI-VOJNIK.HR

PRINTED IN CROATIA

ISSN 1330 - 500X

Foto: Josip Šeri

www.hrvatski-vojnik.hr

NAKLADNIK: **MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE / SAMOSTALNA SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I VOJNA GLASILA / ODJEL HRVATSKIH VOJNIH GLASILA I IZDAVAŠTVA**

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@morh.hr) // **Zamjenica glavnog urednika:** Vesna Pintarić (vpintar@morh.hr)
Urednici i novinari: Domagoj Vlahović (hrvojnik@morh.hr), Ivan Šurbek, Tomislav Vidaković (tomislav.vidakovic@morh.hr), Hrvoje Lončarević (hrvoje.loncarevic@morh.hr)
Lektura / korektura: Gordana Jelavić (gordana.jelavic@morh.hr), Andrea Pavlić // **Fotograf:** Tomislav Brandt (tomislav.brandt@morh.hr)
Grafička redakcija: Ante Perković // **Marketing:** Mila Badrić Gelo (mbadric@morh.hr), tel: 075 224 302; fax: 4568-117
Tisak: Kerschoffset d.o.o., Ježdovečka 112, 10 250 Zagreb // **Adresa uredništva:** Odjel hrvatskih vojnih glasila i izdavaštva, Ulica Antuna Bauera 35, 10 000 Zagreb, e-mail: hrvojnik@morh.hr
Odobrava: Ivana Balenović, voditeljica Samostalne službe za odnose s javnošću i vojna glasila

HRABROST, ŽRTVA I SLOBODA

U Vukovaru je 18. studenog obilježena 35. obljetnica sloma obrane grada i stradanja njegovih stanovnika, ujedno i Dan sjećanja na žrtve Domovinskog rata i Dan sjećanja na žrtvu Vukovara i Škabrnje. Središnji komemorativni program održan je u dvorištu Nacionalne memorijalne bolnice "Dr. Juraj Njavro", nakon čega je tradicionalna Kolona sjećanja prošla ulicama grada do Memorijalnog groblja žrtava Domovinskog rata. Ovogodišnje obilježavanje održano je pod sloganom "Vukovar – mjesto posebnog domovinskog pijeteta: Hrabrost – žrtva – sloboda"

[STR. 36]

SADRŽAJ

4 **35. OBLJETNICA**
Hrvatski vojnik prozor u istinu
Hrvatski vojnik u vrtlogu Domovinskog rata
Dva časopisa, pobjeda i preustroj
U digitalnoj eri
Hrvatski vojnik u riječi i slici
Hrvatski vojnik - uvijek ukorak s trendovima

42 **DAN SJEĆANJA**
Korak po korak za žrtve Škabrnje

46 **REPORTAŽA**
Udar s mora i iz zraka

52 **HRVATSKA KOPNENA VOJSKA**
Bojna NBKO – od Domovinskog rata do snaga NATO-a

54 **RACVIAC**
Nove prijetnje, stari osjećaj sigurnosti

56 **REPORTAŽA**
600 kilometara na biciklu

60 **VOJNI MUZEJ**
Od restauracije do otkrića podrijetla

64 **PRIČE O DOMOVINSKOM RATU**
Hrvatska Ana

66 **DOMOVINSKI RAT**
Vukovarski arzuhal – Sjećanje na Antuna Šoljana

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA).
Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2026.
Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

Pratite nas i na društvenim mrežama
instagram
LinkedIn
YouTube
facebook

35. OBLJ

1991.

Kroz tri i pol desetljeća časopis je rastao i sazrijevao zajedno sa svojom državom i svojom vojskom

UETNICA

SKI NIK

ČASOPIS POBJEDNIKA

2026.

35. OBLJETNICA

HRVATSKI PROZOR U

Prvi brojevi nisu nastajali u mirnim redakcijama uz miris tople kave, nego u uvjetima u kojima je svaka riječ imala težinu života

Međunarodno priznanje Republike Hrvatske bilo je priznanje opravdanosti borbe za slobodu i opstojnost

VOJNIK ISTINU

OVA VELIKA 35. OBLJETNICA TRENUTAK JE DUBOKE ZAHVALNOSTI. HVALA SVIMA KOJI SU IKADA NAPISALI TEKST, U RUKAMA NOSILI FOTOAPARAT ILI UREĐIVALI OVE STRANICE, DAJUĆI IM DIO SVOJE DUŠE. NO, PONAJVIŠE, HVALA SVAKOM HRVATSKOM VOJNIKU ČIJE JE DJELO UDAHNULO ŽIVOT OVOM ČASOPISU

TEKST Željko Stipanović // **FOTOARHIVA** *Hrvatskog vojnika*

Trideset i pet godina kontinuiranog izlaženja časopisa *Hrvatski vojnik* izniman je jubilej ne samo za vojno izdavaštvo već i za suvremenu hrvatsku povijest. Od prvih dana Domovinskog rata, kada je nastajao u najtežim okolnostima kao glas i oslonac hrvatskim braniteljima, pa sve do danas, *Hrvatski vojnik* ostao je vjeran kroničar snage, hrabrosti i napretka Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Na svojim je stranicama časopis bilježio priče o ljudima koji su branili i gradili domovinu, pratio transformaciju Hrvatske vojske u modernu oružanu silu te promicao vojne znanosti, strategiju i sigurnosnu kulturu. Njegova je uloga bila i ostala višestruka – on je spomenik povijesti, izvor profesionalnog znanja te most koji povezuje vojsku s hrvatskim narodom. Priča o *Hrvatskom vojniku* nije samo priča o tiskanim stranicama, novinskom papiru i fotografijama. To je dirljivo živo svjedočenje o rađanju jedne domovine, o snazi ljudskog duha i o neraskidivoj vezi između naroda i njegovih branitelja. Obilježiti 35 godina njegova izlaženja znači nakloniti se povijesti koja se stvarala u hodu, u huku rata, u tišini strepnje i u neumoljivom sjaju pobjede.

Njegovi prvi brojevi nisu nastajali u mirnim redakcijama uz miris tople kave, nego u uvjetima u kojima je svaka riječ imala težinu života. Stvaran s posebnim žarom i s malo resursa, ali s beskrajnim srcem, *Hrvatski vojnik* u najtežim je danima Domovinskog rata bio mnogo više od informatora. Bio je prozor u istinu, zraka nade na prvoj crti bojišnice i tihi glas koji je braniteljima u rovovima poručivao: Niste sami, vaša hrabrost ostaje zapisana.

PRIČA O *HRVATSKOM VOJNIKU* NIJE SAMO PRIČA O TISKANIM STRANICAMA, NOVINSKOM PAPIRU I FOTOGRAFIJAMA. TO JE DIRLJIVO ŽIVO SVJEDOČENJE O RAĐANJU JEDNE DOMOVINE, O SNAZI LJUDSKOG DUHA I O NERASKIDIVOJ VEZI IZMEĐU NARODA I NJEGOVIH BRANITELJA

Naši tekstovi nerijetko su nagrađivani na međunarodnoj sceni

Videozapisi i dokumentarni materijali koje smo izradili ostaju trajna povijesna građa i živ spomenik proteklom vremenu

Svaka je fotografija nosila pogled pun prkosa i ponosa, a svaki redak snagu zajedništva koja je grijala u hladnim ratnim noćima.

Kroz tri i pol desetljeća on je rastao i sazrijevao zajedno sa svojom državom i svojom vojskom. Pratio je put od prvih, skromno opremljenih dobrovoljaca do današnje moderne, respektabilne i pobjedničke Hrvatske vojske. Njegove su stranice sačuvale lica mladića i djevojaka koji su nesebično dali sve za slobodu, ali i svih onih koji danas ponosno nose hrvatski grb širom svijeta, čuvajući mir i dostojanstvo svoje domovine.

IZDAVAČKA DJELATNOST I VIDEOPRODUKCIJA

Članovi naše redakcije nikada se nisu zadovoljavali prosječnošću, nego su uvijek težili izvrsnosti. Tomu u prilog idu godišnje nagrade za najbolje tekstove, koje smo višekratno dobivali u okviru Europskog udruženja vojnih novinara.

Osim redovitog izlaženja časopisa, s ponosom ističemo i našu izdavačku djelatnost.

Brojnim knjižnim izdanjima, monografijama i stručnim djelima trajno smo zabilježili ključne trenutke novije hrvatske povijesti, vojne strategije i vojne znanosti.

Ni to nam nije bilo dovoljno i nismo željeli ostati samo na tiskanoj riječi. Prepoznajući važnost slike i pokreta, snažno smo se posvetili i videoprodukciji. Kroz kameru i multimediju donijeli smo autentične priče s terena, zabilježili neprocjenjive snimke te omogućili da hrvatska javnost iz prve ruke vidi vježbe, obuku i svakodnevicu naših vojnika. Videozapisi i dokumentarni materijali koje smo izradili ostaju trajna povijesna građa i živ spomenik proteklom vremenu. Posebno nas ispunjava ponosom što je vrhunska kvaliteta naših videoprojekata prepoznata i izvan granica Hrvatske.

> Stranice *Hrvatskog vojnika* sačuvale su lica mladića i djevojaka koji su nesebično dali sve za slobodu, ali i svih onih koji danas ponosno nose hrvatski grb širom svijeta, čuvajući mir i dostojanstvo svoje domovine

Brojne međunarodne nagrade i priznanja koje su videouradci osvojili na svjetskim natjecanjima dokaz su stručnosti, kreativnosti i predanosti našeg tima.

Time nismo samo promicali našu vojsku već smo i standarde vojne medijske produkcije podigli na najvišu svjetsku razinu.

Danas, u digitalnom dobu, posebnu važnost pridajemo i našoj prisutnosti na društvenim mrežama. Putem suvremenih digitalnih kanala *Hrvatski vojnik* svakodnevno komunicira s novim generacijama. Društvene mreže omogućile su nam da brzo, izravno i vizualno atraktivno približimo vojni poziv, rad i uspjehe naših vojnika široj javnosti u Hrvatskoj i svijetu, čineći naš sadržaj dostupnim u bilo kojem trenutku i na bilo kojem mjestu.

ZAHVALNOST IZNAD SVEGA

Ova velika 35. obljetnica trenutak je duboke zahvalnosti. Hvala svima

Uz *Hrvatski vojnik*, od svibnja 1995. do proljeća 2000. izlazio je tjednik *Velebit*, a od lipnja 2000. do listopada 2004. časopis *Obrana*

Mala, ali kompaktna redakcija uvijek je imala samo jedan cilj – kako na najbolji način promovirati Hrvatsku vojsku

koji su ikada napisali tekst, u rukama nosili fotoaparat ili uređivali ove stranice, dajući im dio svoje duše. No, ponajviše, hvala svakom hrvatskom vojniku čije je djelo udahnulo život ovom časopisu.

Najdublju i najosjećajniju zahvalnost upućujemo onima koji su stajali na braniku domovine i časopisa u najtežim ratnim godinama. Hvala novinarima, fotoreporterima, snimateljima, montažerima, stručnjacima za digitalne medije, urednicima i tehničkom osoblju koji su s kamerama ili bilježnicama išli na prvu crtu bojišta, dijeleći sudbinu s braniteljima u rovovima kako bi istina o našoj borbi doprla do svakog doma. Hvala i svim lektorima, koji su u tim nehumanim ratnim uvjetima pa sve do danas osiguravali da hrvatska riječ ostane dostojanstvena, čista i snažna. Vaš entuzijazam, prkos i hrabrost postavili su temelje bez kojih ovog jubileja danas ne bi bilo.

Iskrena hvala i svim kasnijim generacijama – nastavljačima te iste vizije koji su kroz godine mira nastavili graditi ugled ovog časopisa.

Hvala vojnim stručnjacima i vanjskim suradnicima na nesebičnom dijeljenju znanja koje je časopis učinilo vrelom profesionalne izvrsnosti.

Posebno mjesto u ovoj priči pripada viziji prvog hrvatskog predsjednika i vrhovnog zapovjednika dr. Franje Tuđmana, koji je u najdramatičnijim trenucima 1991. godine prepoznao da oružanoj sili u nastajanju treba jak intelektualni, moralni i informativni oslonac. Pokretanjem *Hrvatskog vojnika*, Predsjednik nije dao samo formalni poticaj stvaranju vojnog tiska već je postavio temelje vojnom identitetu i doktrini moderne Hrvatske vojske, dajući braniteljima

Najveća i najdublja zahvalnost ide vama – hrvatskim braniteljima, vojno-redarstvenim snagama i svim pripadnicima Oružanih snaga Republike Hrvatske. Vi niste samo tema ovih redaka – vi ste srce, duša i inspiracija *Hrvatskog vojnika*

glas koji će svjedočiti istinu o njihovoj borbi.

Iskrenu i duboku zahvalnost upućujemo prvom glavnom uredniku Stjepanu Adaniću, a na poseban način ratnom i poratnom glavnom uredniku umirovljenom general-bojniku Ivanu Tolju, koji je u najtežim danima preuzeo odgovornost i s iznimnom energijom, domoljubnim žarom i intelektualnom širinom uobličio *Hrvatski vojnik*. Pod njegovim vodstvom, časopis nije bio samo kroničar ratnih zbivanja već i snažno nadahnuće braniteljima te stožer izgradnje vojničkog identiteta, dostojanstva i ponosa.

Najveća i najdublja zahvalnost ide vama – hrvatskim braniteljima, vojno-redarstvenim snagama i svim pripadnicima Oružanih snaga Republike Hrvatske. Vi niste samo tema ovih redaka – vi ste srce, duša i inspiracija *Hrvatskog vojnika*. Vaša djela, hrabrost i predanost osigurali su da ovaj časopis živi, ponosno noseći vaše ime i vašu čast. I naposljetku, hvala vama, vjernim čitateljima, koji otvarate ove stranice i čuvate uspomenu na dane ponosa i slave.

HRVATSKI VO

U VRTLOGU DOMOVINSKO

U JEKU NAJŽEŠĆIH RAZARANJA, U STUDENOM 1991. GODINE SVJETLO DANA UGLEDAO JE PRVI BROJ ČASOPISA *HRVATSKI VOJNIK*. NASTAO U VRIJEME OPSADE VUKOVARA, DUBROVNIKA I DRUGIH HRVATSKIH GRADOVA, UBRZO JE PRERASTAO OKVIRE KLASIČNOG VOJNOG GLASILA. POSTAO JE STRATEŠKI ALAT INFORMIRANJA, MORALNI OSLONAC BRANITELJA I NEPROCJENJIV POVIJESNI KRONIČAR RAĐANJA ORUŽANIH SNAGA REPUBLIKE HRVATSKE

TEKST Željko Stipanović // **FOTOARHIVA** *Hrvatskog vojnika*

Raspad bivše države i velikosrpska agresija na Republiku Hrvatsku ranih devedesetih godina postavili su pred hrvatski narod i njegovo vodstvo egzistencijalno pitanje opstanka. U okolnostima u kojima su golemi dijelovi teritorija bili okupirani, a infrastruktura razorena, obrana suvereniteta zahtijevala je ne samo mobilizaciju ljudstva i naoružanja nego i mobilizaciju duha. Početak devedesetih obilježen je golemim nerazmjerom u snazi: s jedne se strane nalazila do zuba naoružana vojska potpomognuta paravojnim postrojbama, a s druge slabo naoružani, ali iznimno motivirani hrvatski dobrovoljci. U takvom je okruženju informacijski rat bio jednako važan kao i onaj na bojišnici. Hrvatska se trebala braniti ne samo oružjem nego i pisanom istinom. Upravo u takvim okolnostima pokrenut je časopis *Hrvatski vojnik* s jasnom misijom – pružiti točnu, provjerenu i pravodobnu informaciju. U vremenu u kojem su jugoslavenska propaganda i psihološko ratovanje širili dezinformacije s ciljem slamanja morala, *Hrvatski vojnik* bio je glas istine. Prvi novinari i urednici radili su u nemogućim uvjetima – pod uzbunama, granatiranjima i na prvoj crti bojišta. Njihovi tekstovi nisu bili sterilni vojni izvještaji; bili su prožeti ljudskim pričama, svjedočanstvima o hrabrosti običnih ljudi koji su preko noći postali vojnici.

U vremenu kada su jugoslavenska propaganda i psihološko ratovanje širili dezinformacije s ciljem slamanja morala, *Hrvatski vojnik* bio je glas istine

HRVATSKI ZRAKOPLOVAC I *HRVATSKI MORNAR*

Pokazujući već tada da se ne boje nikakvih izazova, unatoč slaboj opremljenosti i nedostatku ljudstva, ali i iskustva, članovi redakcije uz primarni časopis *Hrvatski vojnik* u travnju

JNIK
G RATA

Brojni branitelji svjedočili su kako je *Hrvatski vojnik* bio časopis iz kojeg su stjecali potrebna vojna znanja

Još tijekom Domovinskog rata prepoznali smo važnost i vrijednost primjene suvremene tehnologije, o čemu smo pisali već 1992. godine

interview

SOFTWARE DOBIVA RAT

Informatička tehnologija neodvojiv je dio obrambenog sustava svake države. O toj, široj javnosti manje poznatoj djelatnosti u Hrvatskoj vojsci razgovarali smo s bojnikom Ivanom Radoševićem, načelnikom Sektora informatike Glavnog stožera HV

Kako i kada se stvarao Sektor informatike u hrvatskoj vojsci.

– Stvaranjem Glavnog stožera stvarao se i naš Sektor. Prošli smo isti put kao i svi drugi rodovi i formacije Hrvatske vojske. Dakle, počeli smo ni iz čega u tehničkom i u kadrovskom smislu. Od JA pošlo nam iseljavanja nismo ništa naslijedili, a ono što je ostavila nije nam od koristi. Naime, informatički koncept bivše JA bio je krut i centraliziran. Opremu su nabavljali od određenog proizvođača, po određenoj strategiji i to računala trv III. generacije, proizvedena otprilike prije trinaest godina. Zapravo ne želimo za tom tehnički zaostalom, tako skupocjenom opremom. U našim počecima, priznali su nam ljudi koji se razumiju u informatičku djelatnost i koji su znali da na taj način mogu najviše pridonijeti obrani zemlje. Uglavnom su svoju opremu donosili sa sobom.

S obzirom na to da hrvatska u ovim ratnim uvjetima zasigurno nije imala materijalnih sredstava za nabavu tako skupocjene opreme na koji ste način do nje dolazili?

– Za potrebni uspjeh u primjeni računala važne su četiri stvari: hardver – kruta oprema, software – sva pamet ugrađena u računalo, ljudi koji rade na računalu i organizacija koja sve to objedinjuje u skladnu cjelinu. Hardver smo dobili od društva na teritoriju na kojem se nalazi jedinica kojoj je potrebno – na revers, na posudbu, na uslugu. Jedan dio opreme smo dobili donacijama. Ako smo bili i ako jesmo u prednosti od neprijatelja onda je to informatička podrška. Informatička se tehnologija vrlo brzo mijenja, usavršava. Hrvatska je taj proces daleko bolje pratila od ostalih republika bivše Jugoslavije i velika je prednost što se Hrvatska vojska oslanja na društvene resurse. To je pokazalo dosadašnje iskustvo u budućem konceptu informatizacija do kraja ćemo koristiti društvene informatičke resurse i u kadrovima i u hardveru i u softveru što znači da u svakom trenutku možemo računati na tu opremu, a ne da nabavljamo neku posebnu opremu koja će biti primjenjiva samo za uski krug vojnih strukturaka. Tehnika, koja sada vlada kod nas, je takva da može zadovoljiti sve vojne potrebe. Drugo iskustvo ovog rata nam je pokazalo da ne smijemo činiti kruti standard informatizacije, posebno iz područja hardvera i softvera, radi brzog mijenjanja i usavršavanja informatičke znanosti. Ono što bismo trebali standardizirati su obuhvati podataka i određeni procesi, koji će onemogućiti »lutanja« u potrazi za podacima, u izradi nekih projekata koji se neće moći iskoristiti ili završiti, ali će se moći usmjeriti prema određenim standardnim postupcima i potrebama Hrvatske vojske. Ostalak stvari treba prepustiti kreatorima. Današnja tehnologija nam omogućava svaku potrebnu razmjenu podataka, bez obzira u kojoj su varijanti napravljeni, u hardveru, softveru i td.

Od Ministarstva znanosti, tehnologije i informatike dobili smo veliku podršku. U samom gradu Zagrebu i okolici dobili smo na posudbu i revers preko 50 računara kojima smo opremili naše odjele, službe i naše ljude koji rade na rukovođenju i zapovijedanju. Na neki smo način u potpunosti osigurali taj dio krute opreme. Želio bih naglasiti tvrtke koje su nam izašle u susret, na žalost ne mogu sve, ali želim iskoristiti ovu priliku i svima se zahvaliti. Prijateljice veliku pomoć smo dobili od Zagrebačke banke, Elektrotehničkog fakulteta, SDK itd. Na taj smo način opremili gotovo sve jedinice, sva zapovjedništva, oslobođenih gradova, suzama radosnicama i portretima zapovjednika i vojnika koji su ispisali slavne stranice hrvatske povijesti. Časopis postaje simbolom konačne pobjede i trijumfa pravedne borbe, donoseći osjećaj olakšanja i nacionalnog jedinstva u domovini i dijaspori.

Nakon godina priprema, diplomatskih napora i jačanja vojnih kapaciteta, uslijedile su briljantne vojno-redarstvene operacije Bljesak (svibanj 1995.) i Oluja (kolovoz 1995.), kojima je oslobođen najveći dio okupiranog državnog teritorija. Neposredno nakon završetka VRO Bljesak, s brojem 89/90 završila je prva razvojna faza časopisa.

U tom broju detaljno je opisan tijek spomenute operacije kao svojevrsna kulminacija i Domovinskog rata, ali i vojnog izdavaštva. Uoči prvog vojnog mimohoda na zagrebačkom Jarunu, potkraj svibnja 1995. iz tiska je izišao prvi broj tjednika *Velebit*, dok je u lipnju izišao prvi broj vojnostručnog magazina *Hrvatski vojnik*. Time je započela nova razvojna faza časopisa.

1992. godine pokrenuli su i mjesečnike *Hrvatski zrakoplovac* i *Hrvatski mornar*, koji su bili specijalizirani prilozi službenog vojnog magazina. Njihova primarna svrha bila je pružanje stručnih i detaljnih informacija o razvoju, ustroju, djelovanju i opremi dviju specifičnih sastavnica Oružanih snaga Republike Hrvatske – Hrvatskog ratnog zrakoplovstva (HRZ) i Hrvatske ratne mornarice (HRM), dokumentiranje uloge i konkretnog doprinosa mornara i zrakoplovaca u obrani Republike Hrvatske tijekom Domovinskog rata te upoznavanje šire javnosti i pripadnika vojske s vojnotehničkim postignućima, zrakoplovstvom, pomorstvom, strategijom obale i zračnog prostora te stručnom literaturom iz tih područja. S vremenom, kako se sustav Oružanih snaga RH stabilizirao i razvijao, ti su prilozi integrirani u strukturu samog magazina kao redovite rubrike koje su se izmjenjivale po brojevima, prateći specijalizirane teme iz ratnog zrakoplovstva i pomorstva.

Pokazujući već tada da se ne boje nikakvih izazova, unatoč slaboj opremljenosti i nedostatku ljudstva, ali i iskustva, članovi redakcije uz primarni časopis *Hrvatski vojnik* u travnju 1992. godine pokrenuli su i mjesečnike *Hrvatski zrakoplovac i Hrvatski mornar*, koji su bili specijalizirani prilozi službenog vojnog magazina

PROFESIONALIZACIJA I IZGRADNJA OSRH

Razdoblje od 1992. do 1994. obilježeno je primirjima uz posredovanje međunarodne zajednice, ali i procesom transformacije i profesionalizacije hrvatskih snaga iz dobrovoljnih odreda u moderno ustrojenu vojsku. U toj fazi *Hrvatski vojnik* mijenja svoju ulogu i širi fokus. Uz zadržavanje visoke razine ratne reportaže, časopis postaje platforma za vojnu edukaciju. Na njegovim stranicama počinju izlaziti stručni tekstovi o vojnoj taktici, naoružanju, međunarodnom ratnom pravu te ustroju pojedinih grana OSRH – kopnene vojske, mornarice i zrakoplovstva.

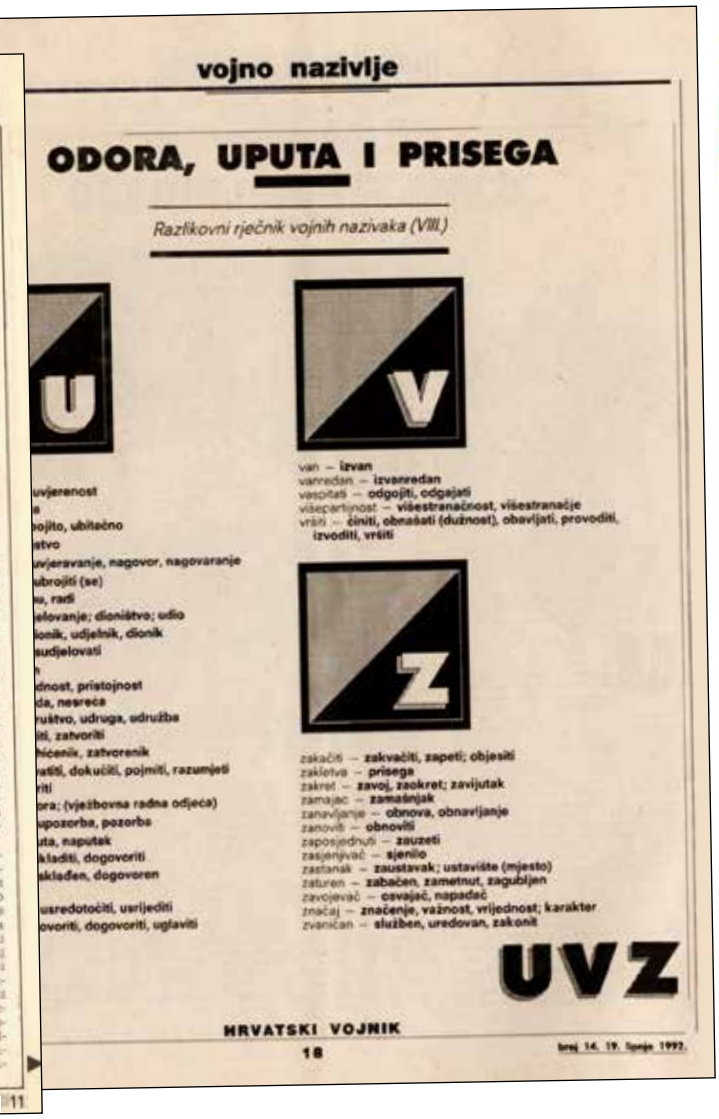
Jačanjem institucionalne svijesti časopis je predstavio temelje vojne kulture i identiteta novonastale države, gradeći profesionalni ponos časnika, dočasnika i vojnika.

KULMINACIJA I TRIJUMF

Godina 1995. donosi kulminaciju Domovinskog rata. *Hrvatski vojnik* u tim prijelomnim trenucima bilježi povijest u hodu. Stranice časopisa iz te godine ispunjene su izvještajima s pobjedničkih ratišta, fotografijama

Časopis je kroz više brojeva donosio i razlikovni rječnik vojnog nazivlja

vojno nazivlje

ODORA, UPUTA I PRISEGA

Razlikovni rječnik vojnih nazivaka (VIII.)

U

V

van – izvan
vanredan – izvanredan
vaspitati – odgojiti, odgajati
višepartijnost – višestranačnost, višestranačje
vršiti – činiti, obnašati (dužnost), obavljati, provoditi, izvoditi, vršiti

Z

zakačiti – zakvačiti, zapeti; objesiti
zakletva – prisega
zakret – zavoj, zaokret; zavijutak
zamjenac – zamjenjak
zanavljanje – obnova, obnavljanje
zanoviti – obnoviti
zaposjednuti – zauzeti
zasjenjivač – sjenilo
zastanak – zaustavak; ustavište (mjesto)
zatučen – zabačen, zametnut, zagubljen
zavojevač – osvajač, napadač
značaj – značenje, važnost, vrijednost; karakter
zvanični – službeni, uredovan, zakonit

UVZ

HRVATSKI VOJNIK
18
broj 14, 19. lipnja 1992.

Od prvog broja do danas objavljujemo detaljne vojnostručne tekstove i nastojimo biti aktualni

Zadnji broj prije nove razvojne faze časopisa izišao je u svibnju 1995., neposredno nakon vojno-redarstvene operacije Bljesak

MEMORIJALNA I KULTUROLOŠKA VRIJEDNOST ČASOPISA

Gledajući s distance dulje od tri desetljeća, uloga *Hrvatskog vojnika* u razdoblju od 1991. do 1995. nadilazi neposredne ratne potrebe. Fotografije objavljene u časopisu neprocjenjivo su vizualno blago. One svjedoče o razaranjima kulturne baštine, stradanjima civila, ali ponajviše o dostojanstvu i nesebičnosti hrvatskog branitelja.

Za povjesničare, istraživače i publiciste, tekstovi, intervjui i izvještaji iz tog razdoblja primarni su izvor podataka o dinamici ratnih operacija, logistici i psihičkom stanju društva.

Godina 1995. donosi kulminaciju Domovinskog rata, a časopis *Hrvatski vojnik* u tim prijelomnim trenucima bilježi povijest u hodu

Časopis je neprestano naglašavao važnost poštovanja Ženevskih konvencija i humanosti u ratu, gradeći imidž Hrvatske vojske kao pobjedničke, ali i časne snage koja brani svoj prag bez mržnje prema drugačijima. Jednako tako, svojim tekstovima časopis je jasno definirao narativ i svrhu borbe – obrana doma, naroda i suvereniteta unutar okvira pravednog i oslobodilačkog rata.

VIŠE OD TISKOVINE

Časopis *Hrvatski vojnik* bio je od 1991. do 1995. puno više od tiskovine. Bio je žila kucavica morala i informiranja opkoljene, ali odlučne Hrvatske. Od prvih ratnih izdanja u tami podruma i na prvoj crti pa sve do veličanstvenih pobjeda u Oluji, *Hrvatski vojnik* vjerno je pratio put stvaranja slobodne i neovisne države. Svojim angažmanom, profesionalnošću i neprolaznim svjedočanstvima o ljudskoj žrtvi, osigurao je da temelji na kojima počiva suvremena Republika Hrvatska ostanu trajno zabilježeni u kolektivnoj svijesti nacije.

14-15

VELEBIT

GLASILO MINISTARSTVA OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

VOJNA GLASILA

odina I. Broj 1. Zagreb, 26. svibnja 1995. Cijena 4 kune

INTERVIEW

PREDSJEDNIK REPUBLIKE HRVATSKE I VRHOVNIK ORUŽANIH SNAGA RH DR. FRANJO TUĐMAN

IMAMO JAKU I SPOSOBNU ORUŽANU SILU

"GROMOVI" OBLJETNICU OBILJEŽILI RADNO

STR.12

IVAN LACKOVIĆ CROATA

Moja priseg je moj program

STR

HRVATSKA VOJSKA - SNAGA OBRANE

Motiviranost, izučenost, iskustvo i uspjesi u najtežim borbama, brzi tehnološki razvitak sve je to - Hrvatska vojska

STR.16 i 17.

SVIBANJ 1995. – RUJAN 2004.

DVA ČASOPISA, PO

VELEBIT

GLASILO MINISTARSTVA OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Zagreb, 11. kolovoza 1995.

ISSN1330-7517

Besplatni primjerak

HRVATSKA

OLUJA

OSLOBOĐEN KNIN !

Od povijesnog 5. kolovoza 1995. godine na kninskoj tvrđavi vijori se hrvatski barjak. Nakon što su oslobodile Kninsku Plješivicu sa sjeverne te Žitnić s južne strane, hrvatske snage su ušle u Knin. Nad kninskom tvrđavom zavijorio se dvadesetmetarski hrvatski državni stijeg jasno pokazujući da je Knin bio i da će uvijek biti hrvatski.

Nepuna dvadeset i četiri sata nakon oslobođenja kraljevskog grada podno Dinare u njega je stigao Predsjednik

EKSKLUZIVNO

U STOŽERU OLUJE

BJEDA I PREUSTROJ

TEKST Domagoj Vlahović // **FOTOARHIVA** *Hrvatskog vojnika*

U razdoblju između oslobodilačkih operacija Bljesak i Oluja, Hrvatska vojna glasila doživjela su veliku promjenu. Umjesto jednog, počinju izdavati dva časopisa: *Hrvatski vojnik* i *Velebit*. Odluka je imala svoju logiku. Kao prvo, interes hrvatskih građana za sve vezano uz Hrvatsku vojsku bio je sve veći, pa dotadašnji dvotjednik *Hrvatski vojnik* nije mogao zadovoljiti glad za informacijama s bojišnica i iz postrojbi. I zato je *Velebit*, čiji je prvi broj izišao 26. svibnja 1995., bio zamišljen kao tjednik na 32 stranice *klasičnog*, velikog crno-bijelog novinskog formata i papira, koji će prije svega biti – aktualan. I ne samo to. On je, kako je u prvom uvodniku napisao glavni urednik brigadir Ivan Tolj, bio otvoreniji prema svim zbivanjima iz javnog života. To je značilo da će pisati i o temama vezanim uz politiku, znanost, kulturu, sport, duhovnost... U tome je bio uspješan jer je odaziv čitatelja bio pozitivan. S druge strane, *novi Hrvatski vojnik* s lipnjem 1995. opet će početi od broja 1, i to kao *punokrvni* vojnostručni časopis. Za svoje je vrijeme bio izrazito luksuzno opremljen, u boji, na više od stotinu stranica kvalitetnog papira. No ono najbitnije bilo je da je svakog mjeseca objavljivao niz detaljnih, relevantnih i jako dobro uredničkи opremljenih vojnostručnih i vojnopovijesnih tekstova. Koliko su bili dobri najbolje pokazuje da su i danas dragocjen izvor za sve koje zanimaju vojnostručne teme. Krug čitatelja kojima je bio namijenjen bio je vjerojatno sužen, ali to zapravo nije vrijedilo za sve tekstove. Naravno, dva časopisa i ubrzan ritam značili su da će posla biti još više nego prije, a to je značilo i više djelatnika, suradnika i potrebne opreme. Hrvatska vojna glasila tad su djelomice interno reorganizirana, tako da su se neki djelatnici više posvetili *Velebitu*, drugi *Hrvatskom vojniku*, a treći su jednako pridonosili objema tiskovinama. Da, bilo je to izazovno, ali tad su iza njih stajale već četiri godine iskustva, a iznad svega volja i želja da na svoj način pridonesu oslobođenju Hrvatske. Uostalom, kako je nakon Bljeska išta uopće moglo biti teško? Svi su slutili da se približava nešto izvanredno, nešto nezapamćeno...

Jedanaesti broj *Velebita* stigao je na kioske 4. kolovoza 1995., a na naslovnici je stajala vijest da su združene snage Hrvatske vojske i Hrvatskog vijeća obrane oslobodile Grahovo i Glamoč. Nažalost, zapravo nasreću, hrvatski vojnici tog jutra nisu stigli dobiti svoje primjerke: u ranu su zoru krenuli u oslobodilačku operaciju Oluja. Vrlo brzo, slijedili su ih novinari i fotografi Hrvatskih vojnih glasila, a glavni urednik general-bojnik Ivan Tolj bit će okosnica konferencija za medije putem kojih će hrvatski građani biti redovito obavješćivani o napredovanju naše vojske. I tako će *Velebit* broj 12 od 11. kolovoza dobiti našu najdražu naslovnicu – *Oluja – oslobođen Knin*. A naše novinarske ekipe zabilježit će mnoge trenutke za vječnost. Samo su

neki od njih fotografija koja prikazuje kako srpski zapovjednik Čedomir Bulat potpisuje predaju hrvatskom generalu Petru Stipetiću, te one snimljene u rujnu 1995. dok su hrvatske snage oslobađale Bosnu i Hercegovinu u operaciji Maestral-2. Što se tiče *Hrvatskog vojnika*, on je pobjede popratio na svoj način, posebnim vojnostručnim prilogom u nastavcima – *Operacija Oluja*.

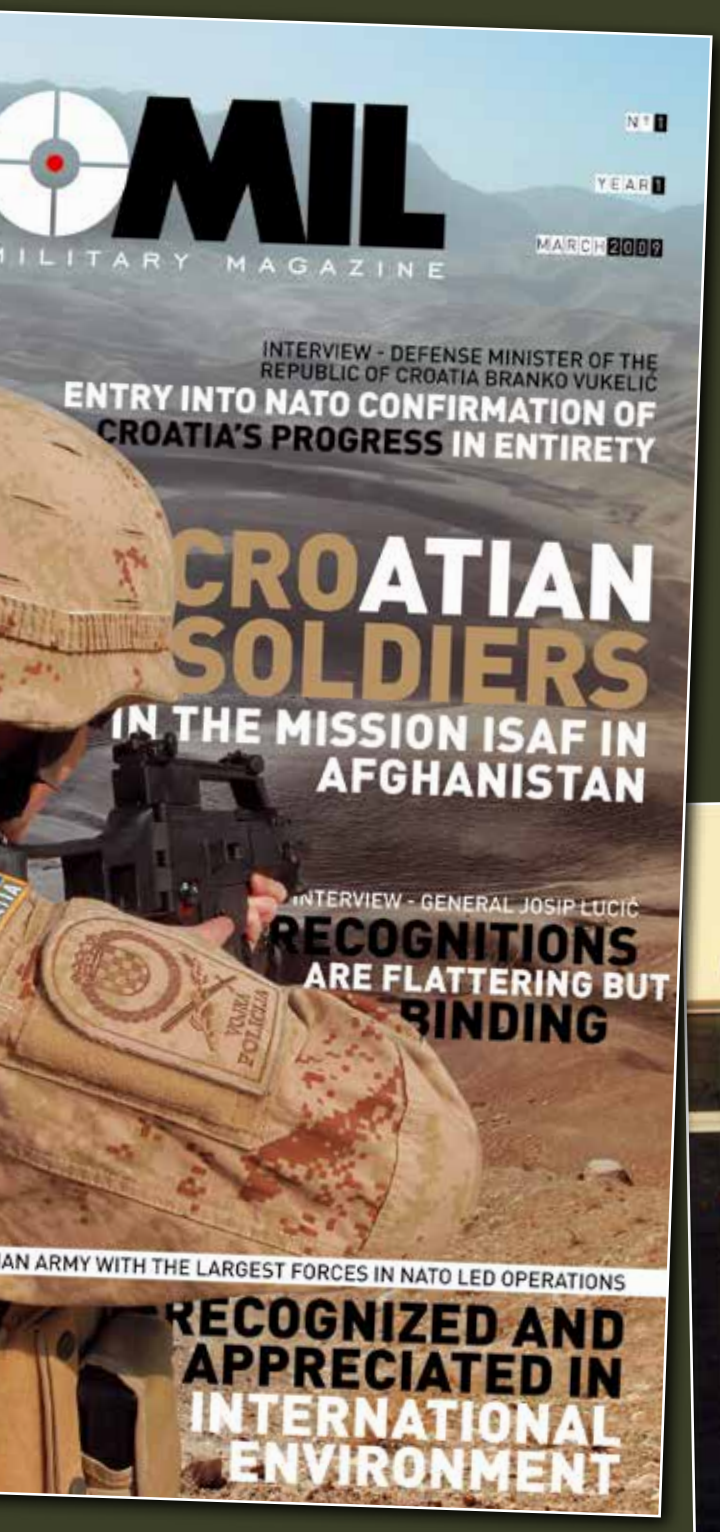
Nakon oslobodilačkih operacija, baš kao i Hrvatska vojska, i Hrvatska vojna glasila mogla su se posvetiti mirnodopskom radu. Posla je i dalje bilo jako puno, no prioriteti MORH-a i OSRH, a time i tema kojima se bavila naša redakcija, počeli su se okretati prema preustroju i modernizaciji, kao i euroatlantskim integracijama. Te promjene ipak su se više odnosile na *Velebit*, dok je *Hrvatski vojnik* i dalje držao stabilan vojnostručni smjer. Uostalom, kako su vojne teme s godinama mira postajale sve rjeđe u hrvatskim medijima, naša uloga bila je da ispunimo taj vakuum. Hrvatski vojnici i dalje su trebali medij koji će biti namijenjen njima, ali i informirati hrvatsku javnost o svemu što oni rade i kad nisu na bojišnicama. U svakom slučaju, što se tiče vojnog novinarstva, nastavili smo raditi s istim entuzijazmom i profesionalnom sviješću koje smo imali i tijekom rata. Smrt prvog hrvatskog predsjednika na kraju 1999. te predsjednički i parlamentarni izbori u siječnju 2000. godine doveli su do promjena na razini cijele Hrvatske. One su bile jako izražene u našem obrambenom sustavu, pa i u Hrvatskim vojnim glasilima. Ivan Tolj, dugogodišnji glavni urednik *Hrvatskog vojnika* i *Velebita*, umirovljen je, a MORH je u proljeće 2000. dobio novi tjednik – *Obranu*. Što se tiče izgleda, časopis je bio atraktivnije opremljen od *Velebita*, uključujući stranice u boji i kvalitetniji papir. Bitniji je, ipak, bio sadržaj, koji je bio sve više posvećen preustroju, NATO-u te novim bitnim zadaćama hrvatskih vojnika – međunarodnim misijama i operacijama. Jako zanimljiv novitet bili su tekstovi koje su hrvatski vojnici kao autori slali iz Afganistana, Zapadne Sahare, Indije, Pakistana... U njima su govorili o svojim zadaćama, ali i o svakodnevnom vojničkom životu tisuće kilometara daleko od domovine. A 2002. i naša je redakcija ušla u svojevrsnu eurointegraciju – na kongresu održanom u Splitu postali smo punopravnim članovima EMPA-e, Europskog udruženja vojnih novinara.

Časopis *Hrvatski vojnik* ni s početkom novog tisućljeća nije doživio velike promjene. Nastavio je ići iskušanim smjerom, i dalje objavljujući jako dobre tekstove iz nepresušnog izvora globalnih vojnostručnih tema. Tijekom 2003. proradila je i naša prva internetska stranica. Kao javna, odnosno državna institucija, od početka smo težili tome da sadržaj našeg tjednika i mjesečnika bude dostupan na internetu – i to u cijelosti i besplatno.

HRVATSKI VOJNIK
Broj 1. Godina I. 1. listopada 2004.
www.hrvatski-vojnik.hr
CIJENA 7 KN
PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X
€ 2,10•CAD 3,00•AUD 3,30•USA 2,00•CHF 3,50•SIT 430,00•SEK 17,00•NOK 17,00•DKK 15,50•GBP 1,30
RAZGOVOR
Ministar obrane RH Berislav Rončević
Radimo temeljito, strpljivo i dugoročno

CR
CROATIAN
CROATI
ISSN 1847 - 2036

U DIGITALNO

OJ ERI

TEKST Domagoj Vlahović
FOTO Fotoarhiva Hrvatskog vojnika

NAŠA REDAKCIJA JEST MALA, NIJE BAŠ MLADA, ALI PROŽETA JE NEPROCJENJIVIM ISKUSTVOM I ONIM NAJVAŽNIJIM – LJUBAVLJU PREMA SVOJEM POZIVU. JER, NJEGA NE MOŽETE ODRAĐIVATI U OSAM SATI, ON TRAŽI VAŠE ZNANJE, VRIJEME, VOLJU, A PONEKAD I SNAGU TE KONDICIJU

Nakon 2000. godine, reforme u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama RH postajale su sve intenzivnije. Proces ulaska u punopravno članstvo u NATO-u bio je apsolutan prioritet. S druge strane, u mnogim europskim zemljama tada je vladao trend smanjivanja sredstava za obrambene sustave, kao i smanjenja brojnosti njihovih pripadnika. On nije zaobišao niti Hrvatsku i njezinu vojsku, pa se 2004. odrazio i na Hrvatska vojna glasila. Tadašnja redakcija našla se pred velikim izazovima. Trebalo je smanjiti troškove (posebno tiskare) i broj osoblja, a i dalje ispunjavati zadaće zbog kojih smo i utemeljeni. Trebali smo ostati informativni i edukativni, pratiti događaje i trendove u MORH-u i OSRH, čuvati sjećanje i vrijednosti Domovinskog rata i hrvatske vojne povijesti, ali istodobno pratiti globalne pomake u vojnoj tehnologiji i doktrinama. Rješenje je bilo postavljeno na dva temelja. Prvi je značio da više nećemo izdavati dva časopisa. Tadašnji vojnostručni mjesečnik Hrvatski vojnik i edukativno-informativni tjednik Obrana postat će jedan - tjednik Hrvatski vojnik. Izbor imena nije bio težak, jer ono je ostalo naš prvi i prepoznatljivi brend, kojim smo se ponosili uvijek i zauvijek. Drugi temelj pokazat će se, možda i slučajno, vizionarskim: sadržaj novog časopisa bit će potpuno dostupan i besplatan na internetu. Kako je došla jesen 2004., počeli smo s radom i 1. listopada izišao je časopis u novom ruhu. Na naslovnici su bili pripadnici Bojne za specijalna djelovanja, tada relativno mlade, male, ali iznimno osposobljene i moderne postrojbe. S današnjim odmakom, i ta naslovnica djeluje simbolično, jer smo i mi željeli biti takvi u našem poslu, u jednom novom početku.

STVARANJE SADRŽAJA

Nećemo kriti da su prve reakcije mnogih čitatelja bile negativne. To se prije svega odnosilo na one koji su pratili vojnostručni časopis Hrvatski vojnik. Umjesto luksuzno opremljenog čisto vojnostručnog mjesečnika na stotinjak stranica, dobili su tjednik manjeg formata, na 28 stranica, koji je osim njihovih omiljenih tema obuhvaćao i aktualne teme iz MORH-a i OSRH. Štoviše, konzervativniji čitatelji, koji su pred očima željeli slova i slike na papiru a ne na monitoru, teško su prihvaćali činjenicu da su njihovi omiljeni vojnostručni tekstovi u cijelosti dostupni samo na našoj internetskoj stranici. No, zapravo ih nije nedostajalo, jer su sada umjesto jednom mjesečno novi tekstovi bili objavljivani jednom tjedno. Međutim, to nas nije obeshrabrilo. Iako nas je bilo manje nego prije, redakcijska ekipa već je bila iskusna, postajala je sve homogenija a motivacija nikad nije bila upitna. Taj smo duh željeli prenijeti na baš sve kolege iz sustava MORH-a i OSRH koji su radili zajedno s nama ili uz nas te na naše vanjske suradnike. Znali smo da na raspolaganju imamo rješenja koja su u svojoj biti jednostavna. S jedne strane, trebali smo stvarati sve više i više kvalitetnog i zanimljivog sadržaja, imati teme i ideje za intervjue i reportaže, ali i volju da ih realiziramo. Treba li otići pet dana u Liku i Dalmaciju, pratiti i fotografirati vježbu na pet lokacija od zore do ponoći? "Nema problema!" Treba li letjeti desetak sati do Afganistana, biti ondje dva-tri dana, napraviti reportažu i vratiti se? "Evo, ja ću!" Već nekoliko čitatelja tražilo je tekst o novoj američkoj klasi nosača? "Čuo sam se sa suradnikom, riješit ćemo prekosutra!" S druge strane, trebali smo što više koristiti tehnologije koje su se razvijale, pomagale nam da se približimo našim čitateljima te nam općenito olakšavale posao. Ne možemo reći da smo ih imali na raspolaganju odmah kako bi se pojavile, ali uvijek bismo objeručke prihvatili i najmanju priliku da ih i dobijemo.

Redakcija se 2004. godine našla pred velikim izazovima. Trebalo je smanjiti troškove (posebno tiskare) i broj osoblja, a i dalje ispunjavati zadaće zbog kojih smo i utemeljeni. Trebali smo ostati informativni i edukativni, pratiti događaje i trendove u MORH-u i OSRH, čuvati sjećanje i vrijednosti Domovinskog rata i hrvatske vojne povijesti, ali istodobno pratiti globalne pomake u vojnoj tehnologiji i doktrinama

UKORAK S PROMJENAMA

Iskustvo iz 2004. godine naučilo nas je i da kao redakcija nikad ne smijemo biti pasivni. Svijet se mijenjao i mijenja se nevjerojatnom brzinom, a to posebno vrijedi za medije. I najveće svjetske novinske kuće postupno su počele prikazivati svoje sadržaje i na digitalnim platformama. Hrvatski vojnik producirao je svoj prvi videouradak u proljeće 2006. godine – bio je to film o 15 godina OSRH, početak naše videoprodukcije koja danas ima stotine filmova. U siječnju 2009. redizajnirali smo Hrvatski vojnik i sadržajno i grafički, a u ožujku iste godine izišao je prvi broj našeg časopisa na engleskom jeziku – CROMIL. Svrha potonjeg projekta bila je predstavljanje OSRH u inozemstvu, ponajviše u međunarodnim misijama, operacijama, veleposlanstvima... Grafički i sadržajno, bio je dodatni kvalitativan iskorak za Hrvatska vojna glasila, i naišao je na iznimno dobre reakcije u Hrvatskoj i izvan nje. Njegov zadnji broj izišao je u listopadu 2020., no ako ikad bude potrebe za nečim sličnim, rado ćemo se uhvatiti tog izazova. Jer svi navedeni noviteti i promjene potječu iz same redakcije, iz naše želje da budemo što bolji, dostojni našeg imena i naših zadaća. A jedna velika zadaća bila je ispunjena u travnju 2009. – Hrvatska je postala punopravna članica NATO-a. Naravno, Hrvatski vojnik bio je samo jedan mali kotačić u tom zajedničkom naporu cijele Hrvatske, no kroz mnoge intervjue, vijesti i reportaže dali smo sve od sebe da informiramo i sebe i naše čitatelje o tom procesu, a najviše o ulozi OSRH u njemu.

PROŠLOST ZA VJEČNOST

U travnju 2012. prešli smo na dvotjedni ritam izlaženja, ali praktički smo udvostručili broj stranica i još jednom redizajnirali časopis. Ovaj

Petrinju je 29. prosinca 2020. u 12 sati i 19 minuta pogodio razoran potres magnitude 6,2 te brojni naknadni potresi. Osim u užem epicentralnom području Petrinje, Siska, Gline i okolice, osjetio se i u cijeloj središnjoj Hrvatskoj te u susjednim zemljama. Odnio je sedam ljudskih života te prouzročio veliku materijalnu štetu. Bio je to jedan od dva najjača potresa koja su, otkako je instrumentalnog mjerenja, pogodila Hrvatsku. Prvi koji su u tim trenucima krenuli u spašavanje ljudi bili su pripadnici Hrvatske vojske

HRVATSKA VOJSKA POMAŽE U OTKLANJANJU POSLJEDICA POTRESA

Bili smo među prvima koji su predstavili oklopno vozilo Patria, hrvatsku jurišnu pušku VHS, obalne ophodne brodove Omiš i Umag, vježbe HKoV-a s haubicama PzH 2000, borbenim vozilima pješaštva Bradley, protuoklopnim sustavima RGW90, obuku HRZ-ovih pilota i tehničara s helikopterima Black Hawk i Kiowa Warrior, avionima Rafale...

Dugoočekivan trenutak dolaska šest novih borbenih aviona u Hrvatsku sve je bliži. Kako prolaze zadnje pripreme za taj svečani trenutak uvjerili smo se tijekom posjeta našim pripadnicima koji se nalaze na obuci u Središtu za obuku (CTC – Conversion Training Center) tvrtke Dassault Aviation (DA) u Bordeauxu

RAFALEI USKORO U HRVATSKOJ

put, i naše je čitateljstvo bilo spremnije na promjenu, što nam je bio najbolji pokazatelj da smo povukli dobar potez i da držimo korak s vremenom. A to smo dokazali 2015. godine, kad su zaživjeli naši profili na društvenim mrežama. Počeli smo s *Facebookom* i *YouTubeom,* nastavili s *Twitterom* (X-om), *Instagramom* i *Linkedinom* te se tako još više približili čitateljima, posebno onim mlađim. No, to nikako nije značilo da ćemo potisnuti i zaboraviti naše korijene, prošlost i sva dotadašnja postignuća, ne samo naše redakcije, nego i naše Hrvatske vojske. Digitalizirali smo cijelu arhivu Hrvatskog vojnika, i danas su sva, ali baš sva tiskana izdanja od 1991. do danas dostupna na našoj internetskoj stranici. Prošlost je sačuvana za vječnost! A sjećate li se početka 2020. godine, pandemije virusa COVID-19, a onda i zagrebačkog pa petrinjskog potresa? Baš kao i hrvatski vojnici, nismo se zatvorili u izolaciju, nego smo s njima izišli na teren, a istodobno proveli još jedan redizajn tiskanog izdanja Hrvatskog vojnika te povećali broj stranica na 68.

NITI JEDNA TEMA NIJE MANJE VAŽNA

Danas, na kraju 2026. godine, slavimo svoju 35. obljetnicu. Naša redakcija jest mala, nije baš mlada, ali prožeta je neprocjenjivim iskustvom i onim najvažnijim – ljubavlju prema svojem pozivu. Jer, njega ne možete odrađivati u osam sati, on traži vaše znanje, vrijeme, volju, a ponekad i snagu te kondiciju. No, i sami volimo reći da zahvaljujući hrvatskim vojnicima radimo iznimno dinamičan posao, da imamo privilegiju saznati, vidjeti i doživjeti mnogo toga zanimljivog. Teme koje su nas posebno veselile i vesele nas tiču se modernizacije OSRH, a najviše volimo kad ekskluzivno pratimo predstavljanje, vježbu ili obuku s novim sustavima, ili kad objavimo detaljan stručni tekst o tim sustavima. Primjerice, bili smo među prvima koji su predstavili oklopno vozilo Patria, hrvatsku jurišnu pušku VHS, obalne ophodne brodove Omiš i Umag, vježbe HKoV-a s haubicama PzH 2000, borbenim vozilima pješaštva Bradley, protuoklopnim sustavima RGW90, obuku HRZ-ovih pilota i tehničara s helikopterima Black Hawk i Kiowa Warrior, avionima Rafale... Modernizacija se zahuktava, neki veliki projekti tek se očekuju, a pripadnici OSRH imaju sve više vježbi, obuka i drugih aktivnosti u zemlji i inozemstvu. Današnja globalna sigurnosna situacija opet je u prvi plan stavila i vojske i vojnu industriju i vojnostručne teme. No, niti jedna tema nije manje važna. Naša je misija predstavljati hrvatske vojnike, a to znači i pješaka iz gardijske brigade, i skladištara iz Zapovjedništva za potporu, i ciljača na brodskom topu iz HRM-a, i pilota helikoptera Mi-171Sh...

Iskustvo iz 2004. godine naučilo nas je i da kao redakcija nikad ne smijemo biti pasivni. Svijet se mijenjao i mijenja se nevjerojatnom brzinom, a to posebno vrijedi za medije. I najveće svjetske novinske kuće postupno su počele prikazivati svoje sadržaje i na digitalnim platformama

Što se tiče našeg poziva i naše misije, u jednom smo jako intenzivnom razdoblju, s kojim i dalje moramo hvatati korak, koliko nas god bilo i koliko god smo mladi ili stari. Primjerice, kad je riječ o objavama na našoj internetskoj stranici, više nismo fokusirani na to da tekstovi iziđu isti dan kad i naše tiskano izdanje.

Današnji ritam i brzina kolanja informacija to jednostavno više ne dopuštaju. No, ne namjeravamo se odreći naših intervjua, reportaža i tiskanog izdanja i imat ćemo ih dok god možemo. Slika i video pružaju brze i lako pamtljive informacije prilagođene današnjem dobu, ali edukacija i informiranje ne mogu se prepustiti samo tim medijskim zapisima. Koliko god bitna bila, brzina informacije ne smije biti važnija od njezine točnosti i relevantnosti. Tko zna, možda će nas jednog dana zamijeniti umjetna inteligencija. I mi je ponekad koristimo za pronalaženje ili potvrdu informacija, a ponekad i za izradu tablice ili ilustracije. No, umjetna inteligencija još uvijek ne može ići na teren i vratiti se s vijesti, reportažom, fotografijom i videosnimkom. Na kraju krajeva, časopis Hrvatski vojnik će se, kao i Hrvatska vojska, i dalje prilagođavati trendovima i promjenama, ali naša misija i naše temeljne zadaće ostaju iste.

U travnju 2012. prešli smo na dvotjedni ritam izlaženja, ali praktički smo udvostručili broj stranica i još jednom redizajnirali časopis. I naše je čitateljstvo ovaj put bilo spremnije na promjenu, što nam je bio najbolji pokazatelj da smo povukli dobar potez i da držimo korak s vremenom

HRVATSKI VOJNIK U RIJEČI I SLICI

TEKST Tomislav Vidaković **FOTOARHIVA** *Hrvatskog vojnika*

lako je časopis *Hrvatski vojnik* od samih početaka bio primarna zadaća redakcije, želja za iskorakom, nove ideje i entuzijazam postupno su otvarali prostor za razvoj izdavačke djelatnosti koja je nadilazila okvire periodičnog izlaženja magazina

Vođeni nastojanjem da sliku hrvatskog vojnika predstavimo što široj javnosti, u Hrvatskoj i izvan nje, počeli smo razvijati nove projekte, često se oslanjajući na vlastitu snalažljivost, kreativnost i predanost poslu. Pritom nam je cilj bio ne samo informirati o aktualnim događajima nego i trajnije zabilježiti ljude, znanja, iskustva i postignuća Hrvatske vojske te ih kroz različite izdavačke formate približiti čitateljima.

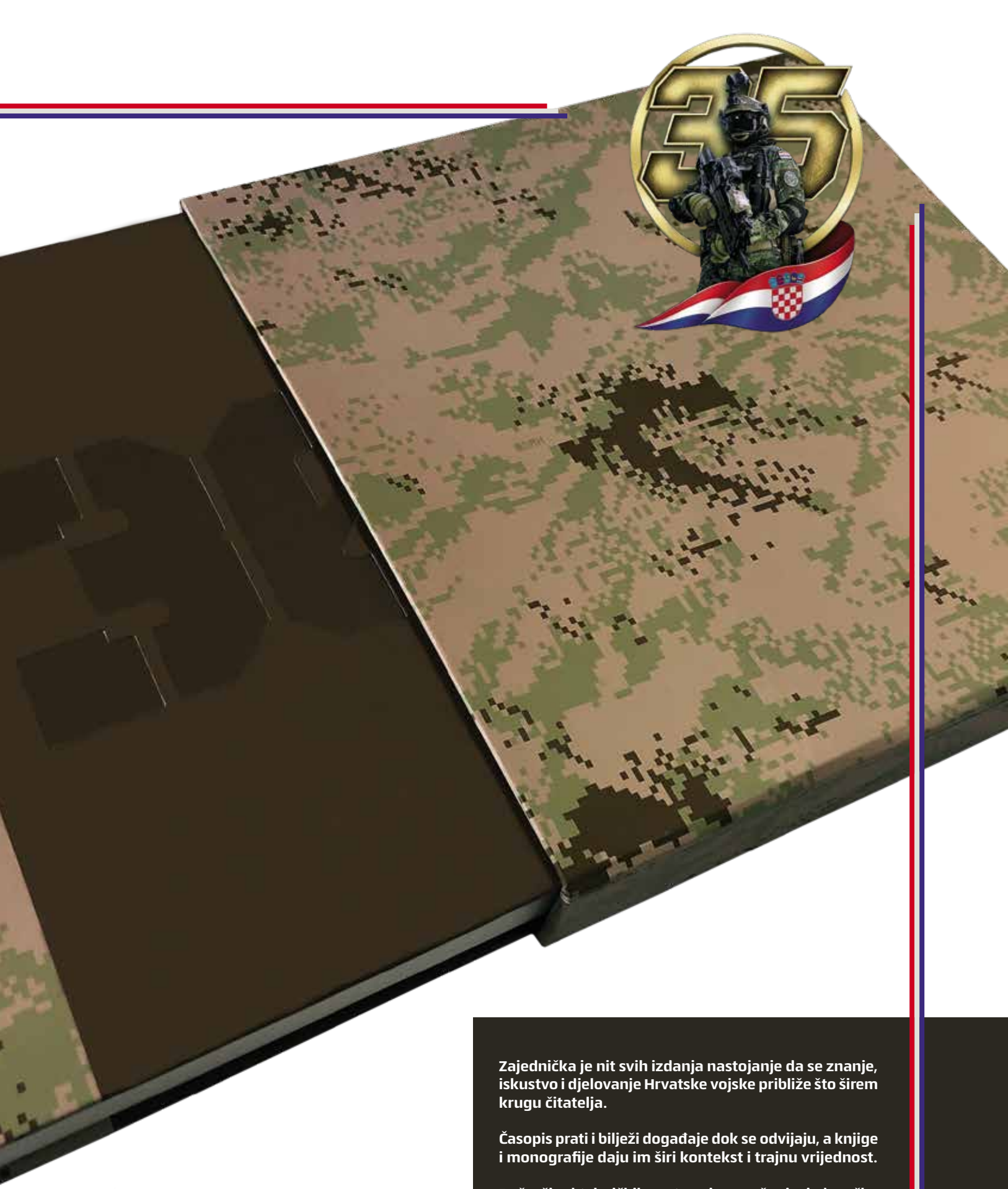
Uz časopis su tako nastajale knjige, monografije i fotomonografije, multimedijska izdanja, audioizdanja i videoizdanja, a stotine idejnih i suvremenih grafičkih rješenja postale su prepoznatljiv zaštitni znak naše redakcije. Svaki novi projekt bio je prilika da ispričamo još jednu priču o hrvatskom vojniku, njegovoj profesionalnosti, sposobnostima i ulozi u društvu, ali i da stručne sadržaje učinimo dostupnim i razumljivim široj javnosti.

Jedan od prvih velikih koraka bilo je objavljivanje knjiga *Razarači i fregate za 21. stoljeće* i *Suvremeni lovački avioni*. Gotovo rasprodane naklade pokazale su da postoji interes za vojnostručnu literaturu koja pristupačno, pregledno i vizualno atraktivno približava složene teme vojne tehnike i suvremenog ratovanja. Taj početni uspjeh potaknuo je daljnji razvoj izdavaštva i širenje raspona tema.

Svaki novi projekt bio je prilika da ispričamo još jednu priču o hrvatskom vojniku, njegovoj profesionalnosti, sposobnostima i ulozi u društvu

Knjiga *Razarači i fregate za 21. stoljeće* autora Mislava Brlića čitateljima je približila suvremene ratne brodove, njihove tehničke značajke, naoružanje i ulogu u pomorskom ratovanju. Druga od navedenih knjiga, čiji je autor Tomislav Mesarić, donosi pregled borbenih aviona, njihovih sposobnosti i tehničkih značajki. Obje su primjer nastojanja da se stručne informacije objedine u cjelovitu publikaciju koja će dugo biti dostupna i aktualna.

Sličnu je namjenu imala i knjiga *Suvremeno oklopništvo*, koja je donijela pregled razvoja oklopnih borbenih sustava, od tenkova i lakih tenkova do borbenih oklopnih vozila na kotačima i lovaca tenkova. Tehničke značajke pojedinih tipova vozila pregledno su prikazane u tablicama, uz edukativne tekstove i bogatu fotografsku građu. Godine 2015. objavljeno je i drugo, dopunjeno i izmijenjeno izdanje, koje je obuhvatilo novosti u razvoju oklopništva i moguće smjerove njegova budućeg razvoja.

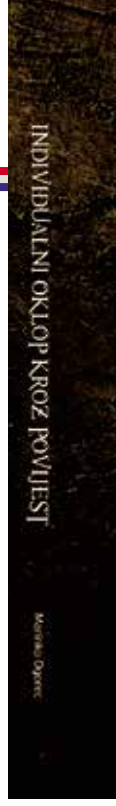
Zajednička je nit svih izdanja nastojanje da se znanje, iskustvo i djelovanje Hrvatske vojske približe što širem krugu čitatelja.

Časopis prati i bilježi događaje dok se odvijaju, a knjige i monografije daju im širi kontekst i trajnu vrijednost.

Počevši od tehničkih sustava i naoružanja, izdavačka djelatnost postupno je obuhvatila i širu povijest ratovanja.

NOVE TEME

Razvoj streljačkog naoružanja autora Marinka Ogoreca na 180 stranica unutar osam poglavlja predstavlja približno 250 pištolja, pušaka, strojnica i vrsta streljiva. Sustavnim prikazom različitih kategorija oružja i njihova povijesnog razvoja knjiga čitateljima omogućuje razumijevanje promjena koje su oblikovale osobno naoružanje i pješačko ratovanje.

Pomorskom komponentom vojne moći bave se *Suvremeni nosači zrakoplova*, čiji je autor Mario Galić. Prikazan je razvoj nosača zrakoplova, njihove glavne sastavnice, palubne letjelice i mjesto u sastavu suvremenih ratnih mornarica te je istodobno objašnjena njihova strateška i politička važnost. U predgovoru knjige admiral Robert Hranj, bivši načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga RH, istaknuo je kako je riječ o prikazu koji čitatelja vodi od najranije povijesti nosača zrakoplova, preko njihovih ključnih sastavnica i međusobne povezanosti, do njihova mjesta u flotnim sastavima brojnih mornarica.

Izdavačka djelatnost postupno je obuhvatila i širu povijest ratovanja. Hrvoje Barberić autor je knjige *Suvremeni oružani sukobi 1945. – 2018.*, koja je rezultat višegodišnjeg rada te donosi pregled 66 oružanih sukoba nakon Drugog svjetskog rata. Uz uzroke, tijek i posljedice sukoba, obuhvaća kronologije, fotografije s bojišta, životopise važnih vojnih i političkih osoba te podatke o političkim vodstvima velikih sila i Ujedinjenih naroda. Njezina je posebna vrijednost u tome što sukobe promatra u širem povijesnom i političkom kontekstu, omogućujući čitatelju bolje razumijevanje okolnosti u kojima oni nastaju i razvijaju se.

Dvojezična, hrvatsko-engleska monografija *Vojna policija u izgradnji i očuvanju mira* objavljena je 2013. godine. Ima 250 stranica, a unutar sedam poglavlja donosi pregled razvoja Vojne policije; povjesnice ustrojstvenih cjelina do 2008.; mjesto, ulogu, zadaće, ovlasti, obilježja te ustroj Vojne policije; Vojnu policiju u međunarodnim operacijama. Peto poglavlje naslovljeno je *U duhu zajedništva i tradicije*; šesto donosi životopis načelnika Vojne policije. Sedmo poglavlje tužno je prisjećanje na poginule, umrle i nestale pripadnike Vojne policije

Knjiga Marinka Ogoreca naslovljena *Individualni oklop kroz povijest* na 120 stranica raspoređenih u sedam tematskih cjelina obrađuje razvoj osobne zaštite od antičkih oklopa i srednjovjekovnih kaciga do suvremenih zaštitnih sustava. Posebna poglavlja posvećena su utjecaju vatrenog oružja na razvoj individualnog oklopa, suvremenoj individualnoj zaštiti i zaštitnoj opremi hrvatskog vojnika. Tekstovi, fotografije, ilustracije i shematski prikazi povezuju povijesni pregled s tehničkim razvojem opreme i promjenama zahtjeva koji se pred vojnika postavljaju na bojištu.

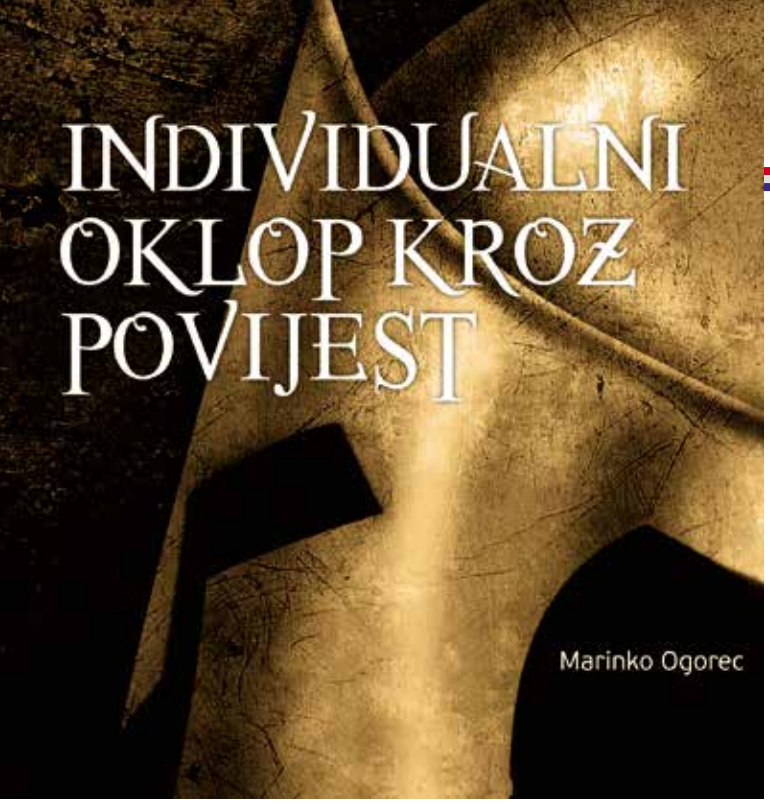
SVJEDOČANSTVA IZ MIROVNIH MISIJA I OPERACIJA

Drugi važan smjer našeg izdavaštva vezan je uz dokumentiranje iskustava pripadnika Oružanih snaga RH, prije svega njihovo sudjelovanje u međunarodnim misijama i operacijama. Fotomonografija *Od branitelja domovine do čuvara svjetskog mira* prikazuje angažman hrvatskih vojnika u misiji ISAF u Afganistanu. Nastala je nakon novinarskog posjeta pripadnicima OSRH, a donosi priču o njihovu radu, svakodnevici i odnosima sa stanovništvom. Više od 150 fotografija, među kojima je velik dio snimio naš fotoreporter Tomislav Brandt, ne prikazuje samo vojni angažman nego i ljude, krajolik i život u dalekoj zemlji.

Sličnu dokumentarnu vrijednost ima i fotomonografija *Mirovna operacija Chad*. Takva izdanja bilježe i čuvaju iskustva pripadnika OSRH, dokumentiraju uvjete njihova djelovanja i stvaraju trajan vizualni zapis o zadaćama koje izvršavaju izvan nacionalnog teritorija.

Među objavljenim knjigama su i one u povodu desete te dvadesete obljetnice sudjelovanja hrvatskih vojnika u međunarodnim mirovnim misijama i operacijama. Obje su dvojezične, hrvatsko-engleske, a donose kratke preglede uspostave svake od misija ili operacija i hrvatskog angažmana u njima. Opremljene su fotografijama nastalim tijekom boravka naših vojnika na terenu. Knjige dokumentiraju razvoj međunarodnih zadaća OSRH i doprinos hrvatskih pripadnika međunarodnoj sigurnosti.

Iskustva s terena iz druge perspektive donosi knjiga *Pozdrav iz Chaghcharana* autora Dražena Jonjića, pripadnika OSRH koji je šest mjeseci u Afganistanu obnašao dužnost

časnika za civilno-vojnu suradnju (CIMIC). Njegovi zapisi približavaju svakodnevicu međunarodne misije, suradnju sa stanovništvom i okolnosti u kojima se vojni zadaci povezuju s razumijevanjem potreba zajednice. Takva izdanja pokazuju da je priča o hrvatskom vojniku puno šira od prikaza vojne opreme i operativnih zadaća. Ona obuhvaća i ljude, njihove odnose te iskustva stečena u različitim kulturnim i društvenim okruženjima.

Važan dio izdavačkog opusa posvećen je i djelovanju Hrvatske vojske u mirnodopskim uvjetima. Dvojezična, hrvatsko-engleska knjiga *Hrvatski vojnik u službi zajednice* na više od 90 stranica riječima i brojnim fotografijama prikazuje sudjelovanje OSRH u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara. Ističe ulogu vojske u pružanju pomoći civilnim institucijama, prije svega tijekom elementarnih nepogoda i drugih kriznih situacija, te omogućuje predstavljanje tih aktivnosti i međunarodnoj javnosti.

Knjiga *Hrvatske zračne snage u gašenju požara* usmjerena je na jednu od njihovih prepoznatljivih mirnodopskih zadaća. Prikazuje doprinos vojnih zrakoplova i njihovih posada protupožarnim aktivnostima te ulogu OSRH u zaštiti stanovništva, imovine i prirode. Takve publikacije javnosti približavaju činjenicu da se sposobnosti razvijene za obrambene zadaće koriste i u pomoći građanima, posebno kad su ugroženi životi i materijalna dobra.

MONOGRAFIJE OSRH

Posebno mjesto u izdavačkoj djelatnosti redakcije zauzimaju dva kapitalna djela, posvećena 25. i 30. obljetnici Oružanih snaga Republike Hrvatske. Riječ je o dvojezičnim, hrvatsko-engleskim monografijama koje su svojevrsna osobna iskaznica OSRH, predstavljajući njihov razvoj, postignuća i ulogu u društvu.

Zajednička je nit svih tih izdanja nastojanje da se znanje, iskustvo i djelovanje Hrvatske vojske približe što širem krugu čitatelja. Vojnostručna literatura omogućuje detaljnije upoznavanje s razvojem naoružanja, vojne tehnologije i suvremenog ratovanja, dok publikacije o oružanim sukobima pružaju povijesni i politički kontekst potreban za razumijevanje sigurnosnih izazova. Monografije i fotomonografije, s druge strane, dokumentiraju konkretne ljude, događaje i iskustva, čuvajući ih od zaborava i stvarajući vrijedan izvor za buduća istraživanja.

Važnost takvog izdavaštva ne završava na stručnoj publici. Ono pridonosi boljem razumijevanju uloge OSRH u društvu, približava javnosti zahtjevnost vojnog poziva i prikazuje širinu zadaća koje hrvatski vojnici izvršavaju u zemlji i inozemstvu. Usto, dvojezične publikacije predstavljaju Oružane snage i njihove sposobnosti i izvan nacionalnih granica.

U proteklih 35 godina *Hrvatski vojnik* bio je puno više od kroničara događaja u obrambenom sustavu. Njegova izdavačka djelatnost postala je važan dio nastojanja da se stručno znanje prenosi, vojna baština čuva, a iskustva hrvatskih vojnika trajno zabilježe. Časopis prati i bilježi događaje dok se odvijaju, a knjige i monografije daju im širi kontekst i trajnu vrijednost. Upravo je u toj povezanosti aktualnog informiranja, stručnog obrazovanja i kolektivnog pamćenja sadržana njihova najveća vrijednost – za Hrvatsku vojsku, ali i za javnost kojoj je ona u službi.

EMPA
EUROPEAN MILITARY PRESS ASSOCIATION
EMPA AWARD 2023
Best Video
Croatia - MOD
Multimedia Division
Combat Drill
EMPA Congress
EMPA AWARD
The best video in 2020
EMPA AWARD
The best VIDEO in 2024

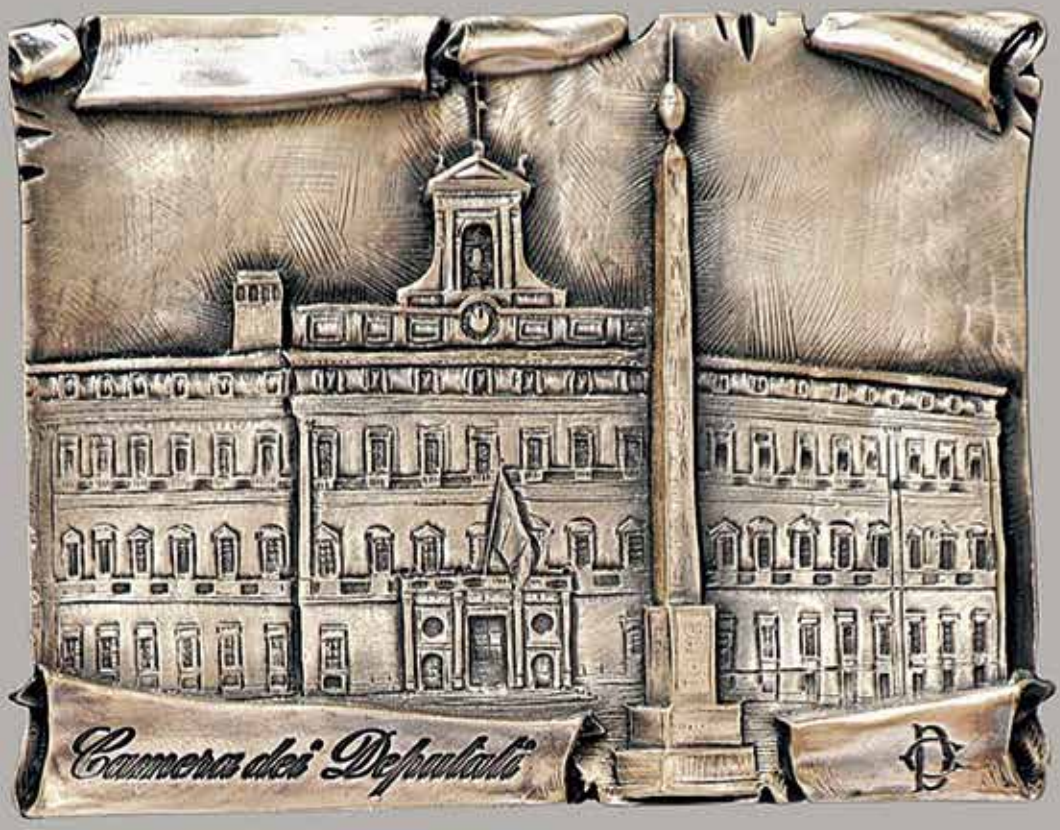

HRVATSKI VOJNIK - UVIJEK UKORAK S TRENDOVIMA

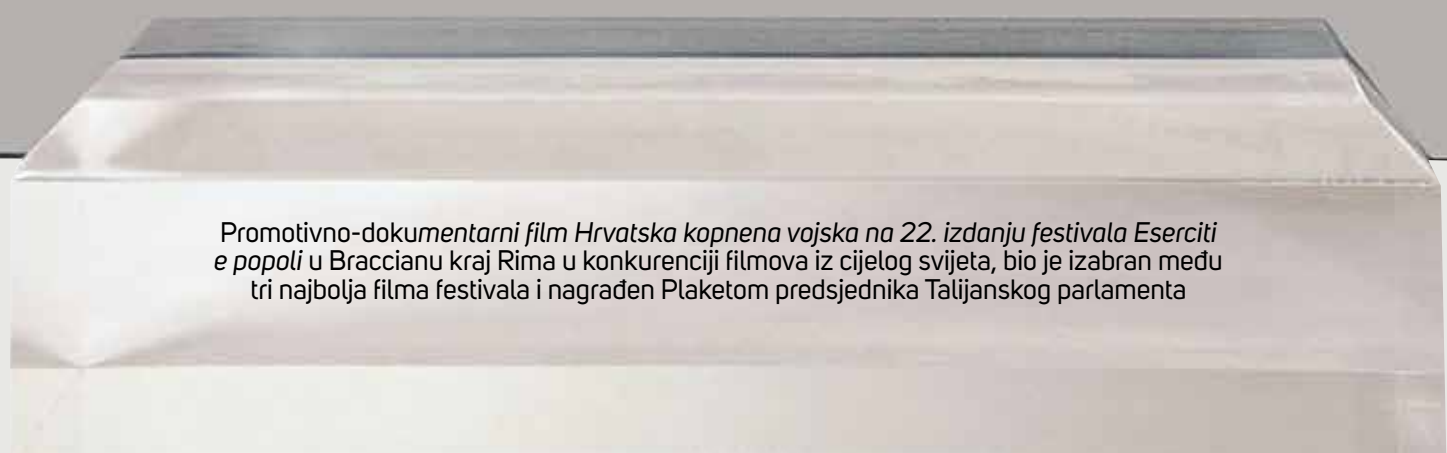
VOJNOSTRUČNI ČASOPIS HRVATSKI VOJNIK 35 JE GODINA U JAVNOM MEDIJSKOM PROSTORU, A DJELATNICI REDAKCIJE S HRVATSKIM SU VOJNICIMA NA TERENSKIM ZADAĆAMA I OBUKAMA GOTOVO SVAKODNEVNO I NEPREKIDNO OD DOMOVINSKOG RATA DO DANAS. ONI SU NAŠA INSPIRACIJA I TEMA SVIH NAŠIH PRIČA, BILE ONE TEKSTUALNE, U VIDEOFORMATU, FOTOGRAFIJI ILI NEKOM DRUGOM MEDIJSKOM IZRIČAJU. I SVIH TIH GODINA JEDINI MOTIV KOJI NAS JE VODIO BIO JE PRIKAZATI NJIHOVE SPOSOBNOSTI, VJEŠTINE, HRABROST, KVALITETE, LJUDSKOST I PREDANOST...

PREDSTAVLJAJUĆI NJIH PREDSTAVLJALI SMO I SEBE I SVOJ RAD I ČINI SE RADILI TO JAKO DOBRO JER POTVRDE U VIDU NAGRAĐENIH TEKSTOVA ILI NAŠIH VIDEOURADAKA I TO NA MEĐUNARODNOJ RAZINI POSTALE SU DIO NAŠEG POTPISA...

TEKST Vesna Pintarić // **FOTOARHIVA** HVGI-ja

Promotivno-dokumentarni *film Hrvatska kopnena vojska na 22. izdanju festivala Eserciti e popoli* u Braccianu kraj Rima u konkurenciji filmova iz cijelog svijeta, bio je izabran među tri najbolja filma festivala i nagrađen Plaketom predsjednika Talijanskog parlamenta

Ako se uspjeh mjeri rezultatima, a vjerujemo da je tako, osvajanje strukovne nagrade najveći je dokaz vrijednosti, uloženog truda i sposobnosti koje pojedinac ostavlja u svojem području djelovanja. Dobiti prestižnu nagradu u profesionalnom krugu svojevrsna je potvrda kvalitete ili čak i izvrsnosti kojom se na koncu valoriziraju godine predanog rada i želje da nešto dobro i kvalitetno ostavimo iza sebe, a ujedno je i velika motivacija i poticaj za nastavak rada te postizanje još većih ciljeva.

Vojnostručni časopis Hrvatski vojnik 35 je godina u javnom medijskom prostoru, a djelatnici redakcije s hrvatskim su vojnicima na terenskim zadaćama i obukama gotovo svakodnevno i neprekidno od Domovinskog rata do danas. Oni su naša inspiracija i tema svih naših priča, bile one tekstualne, u videoformatu, fotografiji ili nekom drugom medijskom izričaju. I svih tih godina jedini motiv koji nas je vodio bio je prikazati njihove sposobnosti, vještine, hrabrost, kvalitete, ljudskost i predanost...

Predstavljajući njih predstavljali smo i sebe i svoj rad i čini se radili to jako dobro jer potvrde u vidu nagrađenih tekstova ili naših videouradaka i to na međunarodnoj razini postale su dio našeg potpisa.

PRESTIŽNE MEĐUNARODNE NAGRADE ZA NAJBOLJE TEKSTOVE

Časopis Hrvatski vojnik (i njegovo englesko izdanje CROMIL) više je puta osvojio nagradu Europskog udruženja vojnih novinara - EMPA za najbolji članak, koja se dodjeljuje od 2008. godine s ciljem promicanja rada novinara u vojnim časopisima.

Prvu je nagradu za najbolji članak objavljen u nekom od časopisa Udruženja pod naslovom *Dva sela, dva svijeta*, objavljen u Hrvatskom vojniku u srpnju 2014., dobila voditeljica Odjela multimedije Vesna Pintarić na kongresu EMPA-e koji se održavao u Estoniji u Tartu i Tallinnu. Reportaža je nastala tijekom posjeta novinarske ekipe Hrvatskog vojnika pripadnicima 23. kontingenta OSRH u operaciji ISAF u Afganistanu.

Dvije godine poslije, 2016., tekst objavljen u Hrvatskom vojniku *Računalnom tehnologijom protiv PTSP-a* autorice i vanjske suradnice časopisa Snježane Dukić, ponovno je među dobitnica godišnje nagrade za najbolji članak na kongresu održanom u Norveškoj.

Novinarka redakcije Martina Butorac 2019. nagrađena je izborom članova Udruženja za najbolju reportažu godine na kongresu u Beču o naporima koje Republika Hrvatska ulaže u traganje za žrtvama nestalim u Domovinskom ratu. Članak *Gdje su pokopane žrtve Domovinskog rata* objavljen je uz Hrvatski vojnik i u CROMIL-u, engleskoj inačici časopisa.

Bilo je to treći put u pet godina da su članci objavljeni u Hrvatskom vojniku i CROMIL-u proglašeni najboljim, čime smo u tom trenutku bili i najnagrađivaniji časopisi Udruženja.

NAGRADE I ZA VIDEOPRODUKCIJU

Redakcija Hrvatskog vojnika prateći trendove i stalno se trudeći raditi nove iskorake u promidžbi Hrvatske vojske s vremenom je počela i s videoprodukcijom. Prvijenac na tom području bio je 2005. godine film *Zanimanje vojni pas* autora Andreje Dečak i Dubravka Kovača. Bio je to prvi film s kojim smo, rekli bismo, utrli put međunarodnim nagradama i koji je na Međunarodnom festivalu vojno-dokumentarnog filma Eserciti e popoli nagrađen posebnom nagradom Festivala. Sudjelujući redovito idućih godina na ovom festivalu vojno-dokumentarnog filma u talijanskom gradu Braccianu hrvatski vojni predstavnici i filmovi u više su navrata bili među dobitnicima neke od nagrada i priznanja.

Petominutni dokumentarni film *VRO Oluja – 5 minuta za sjećanje* na jubilarnom 20. izdanju festivala 2009., osvojio je posebno priznanje festivala u kategoriji povijesti. U jakoj konkurenciji tada su sudjelovali predstavnici 21 države s više od pedeset filmova.

Upravo smo na tom festivalu dobili i jednu od naših najvećih nagrada i to 2011. za promotivno-dokumentarni film *Hrvatska kopnena vojska* koji je na 22. izdanju festivala u konkurenciji filmova iz cijelog svijeta, bio izabran među tri najbolja filma festivala i nagrađen Plaketom predsjednika Talijanskog parlamenta. Ostvarenje u produkciji MORH-a i Nikmon produkcije pohvaljeno je zbog napredne videotehnike i kvalitetno strukturiranih kadrova koji prikazuju sposobnosti hrvatskih vojnika. Na istom festivalu ostvarili smo još nekoliko iznimnih uspjeha i osvojili nagrade i to 2013. za film *Deset godina u ISAF-u*. Film je rađen povodom obilježavanja desete obljetnice sudjelovanja hrvatskih vojnika u misiji u Afganistanu, a film je proglašen najboljim u kategoriji mirovnih misija i izabran u konkurenciji predstavnika četiriju kontinenata i 16 zemalja.

Nagrađeni smo i 2014. za film *Oružane snage RH u NATO operacijama*: Ovaj dokumentarni film u produkciji MORH-ova Odjela multimedijalnih sadržaja osvojio je posebnu nagradu u kategoriji Aktualni događaji u konkurenciji više od 50 dokumentarnih filmova iz 19 zemalja. Film je snimljen tijekom posjeta MORH-ove multimedijske ekipe hrvatskim kontingentima koji su tada bili raspoređeni u NATO-ovim misijama u Afganistanu (ISAF) i na Kosovu (KFOR). Ova je nagrada tada bila već peto priznanje za filmove u produkciji MORH-ova multimedijskog odjela, čime je potvrđen kontinuitet kvalitete u izvještavanju s međunarodnih vojnih terena.

EUROPSKO UDRUŽENJE VOJNIH NOVINARA

U videoprodukciji na kongresima EMPA-e ostvarili smo zapažene uspjehe i osvojili u kategoriji najboljeg videouratka tri puta nagradu za najbolji film godine.

Na 41. EMPA kongresu 2021. održanom u Zadru, glavnu europsku nagradu Best video osvojio je kratki film *Mi smo Hrvatska vojska*. Film je produciran povodom 30. obljetnice utemeljenja Hrvatske vojske te prikazuje njezin povijesni put od Domovinskog rata do danas.

Godine 2024. u suradnji s 1. mb Tigrovi nominirali smo kratki film o legendarnoj vojnoj postrojbi – Tigrovima, autora narednika Marka Đurana, pripadnika 1. mehanizirane bojne Tigrovi pod nazivom *Borbeni dril*. Video je nagrađen te godine najboljim videouratkom na kongresu, a nastao je tijekom priprema Tigrova za završnu godišnju vježbu, prikazavši vrlo realistično rovovsku borbu i iznimnu motivaciju i spremnost hrvatskih vojnika koji su u njoj sudjelovali.

Na kongresu u Tallinnu 2025. ponovno smo među nagrađenima, i to već treći put, za najbolji video godine. Ovaj put bio je to spot *Ako ne znaš šta je bilo* u produkciji Službe za strateško komuniciranje i digitalne medije MORH-a i izvedbi Klape "Sveti Juraj" HRM-a te režiji Vesne Pintarić i Gorana Resovca a po scenariju Pere Eranovića, splitskog glumca i sina poginulog hrvatskog branitelja. Bila je to druga uzastopna i treća ukupno osvojena nagrada EMPA-e za najbolji videouradak.

Pobjednički video sniman je uoči ovogodišnjeg obilježavanja 30. obljetnice vojno-redarstvenih operacija Bljesak

Časopis Hrvatski vojnik (i njegovo englesko izdanje CROMIL) više je puta osvojio nagradu Europskog udruženja vojnih novinara - EMPA za najbolji članak, koja se dodjeljuje od 2008. godine, s ciljem promicanja rada novinara u vojnim časopisima

Redakcija Hrvatskog vojnika prateći trendove i stalno se trudeći raditi nove iskorake u promidžbi Hrvatske vojske s vremenom je počela i s videoprodukcijom

Digitalna prisutnost prvog vojno-stručnog magazina Hrvatski vojnik razvijala se paralelno s globalnim trendovima, prelazeći s klasičnog tiskanog formata na dinamične digitalne platforme

Festival u Braccianu, koji se održavao pod visokim pokroviteljstvom predsjednika Talijanske Republike, tradicionalno je vrednovao ulogu oružanih snaga u suvremenom društvu i povijesnu dokumentaristiku, a uspjesi naših autora u Italiji utrli su put kasnijim europskim nagradama za najbolji video i na kongresima Europskog udruženja vojnih novinara

i Oluja, a radi se o videospotu na pjesmu *Ako ne znaš šta je bilo* u a capella izvedbi Klape HRM-a "Sveti Juraj". Emotivna je to priča hrvatskog branitelja koji evocira svoja ratna sjećanja, ali istodobno u bezbrižnoj dječjoj igri vidi smisao žrtve podnesene u obrani domovine. Video je ujedno iskrena i duboka zahvala svim hrvatskim vojnim veteranima na slobodi koju danas živimo i podsjetnik na one koji su temelj moderne Hrvatske, koji su ih gradili i u njih ugradili svoje živote, snove i nade o boljoj budućnosti svih nas.
Spot je sniman u Splitu, gradu koji na svojim zidovima i pročeljima ima vjerojatno najviše grafita i murala posvećenih hrvatskim braniteljima, ratnim postrojbama i legendarnim herojima Domovinskog rata; gradu heroju Vukovaru i njegovu simbolu Vodotornju; na brdu Srđ iznad Dubrovnika i ključnoj prvoj crti dubrovačke obrane; dok su igrane scene smještene u ekoselo Škopljance i prostore jedinstvene kulturne i tradicionalne ostavštine očuvane i obnovljene zalaganjem njihovih mještana i vlasnika.

DRUŠTVENE MREŽE HRVATSKOG VOJNIKA – NOVI ISKORAK

Digitalna prisutnost prvog vojnostručnog magazina Hrvatski vojnik razvijala se paralelno s globalnim trendovima, prelazeći s klasičnog tiskanog formata na dinamične digitalne platforme. Naša *web*-stranica *hrvatski-vojnik.hr* i društvene mreže Hrvatskog vojnika danas su jedan od ključnih kanala za promociju Hrvatske vojske, informiranje o njezinim sposobnostima i dostignućima, popularizaciji vojnog poziva i privlačenju mlađih generacija.
Naša službena *Facebook* stranica pokrenuta prije više od desetljeća, trenutačno broji više od 74 000 pratitelja i služi kao primarni informativni prostor za sve ono što objavljujemo u časopisu ili se događa u Hrvatskoj vojsci i otvoren je za sve poklonike vojne tematike, veterane, ljubitelje vojne povijesti, naoružanja, vojne tehnike... Broj pratitelja govori o kvaliteti naših postova i objavljenog sadržaja. Isto se odnosi i na YouTube kanal Hrvatskog vojnika koji broji blizu 20 000 pretplatnika s više stotina objavljenih videozapisa, primarno reportaža s terena, vojnih vježbi, međunarodnih misija, spotova te dokumentarnih videopriloga o našim Oružanim snagama i njihovima aktivnostima. Zadovoljstvo je vidjeti da neki od naših videouradaka broje na stotine tisuća pregleda.
Zadnjih desetak godina aktivni smo i na Twitter/X mreži i LinkedInu i one su prozor za naše objave s terena ili aktualnosti koje pratimo u realnom vremenu ili se objavljuju u časopisu.
Još jedan iskorak unazad šest godina je i pokretanje Instagram profila. Okupio je zajednicu od gotovo 13 000 pratitelja koja iz dana u dan raste, a fokus je na vrhunskoj vojnoj autentičnoj fotografiji i originalnim i realnim promotivnim videima, inovativnim story objavama te informativnim i aktualnim postovima.
Postanite jedan od naših brojnih pratitelja @hrvatskivojnik_magazin i sami se uvjerite. Društvene mreže časopisa vodi profesionalan tim u suradnji s fotografima, snimateljima i novinarima i vjerujemo da je upravo kombinacija profesionalizma i aktualnosti ono što je mnoge privuklo i zadržalo na našim profilima.

Na kongresu u Tallinnu 2025. ponovno smo među nagrađenima, i to već treći put, za najbolji video godine. Ovaj put bio je to spot *Ako ne znaš šta je bilo* u produkciji Službe za strateško komuniciranje i digitalne medije MORH-a i izvedbi Klape "Sveti Juraj" HRM-a te režiji Vesne Pintarić i Gorana Resovca, a po scenariju Pere Eranovića, splitskog glumca i sina poginulog hrvatskog branitelja

Vojnik

Upravljačka ploča za poduzeće | Uredi | Oglašavaj

m 25

g hrvatskog vojnostručnog magazina "Hrvatski vojnik"

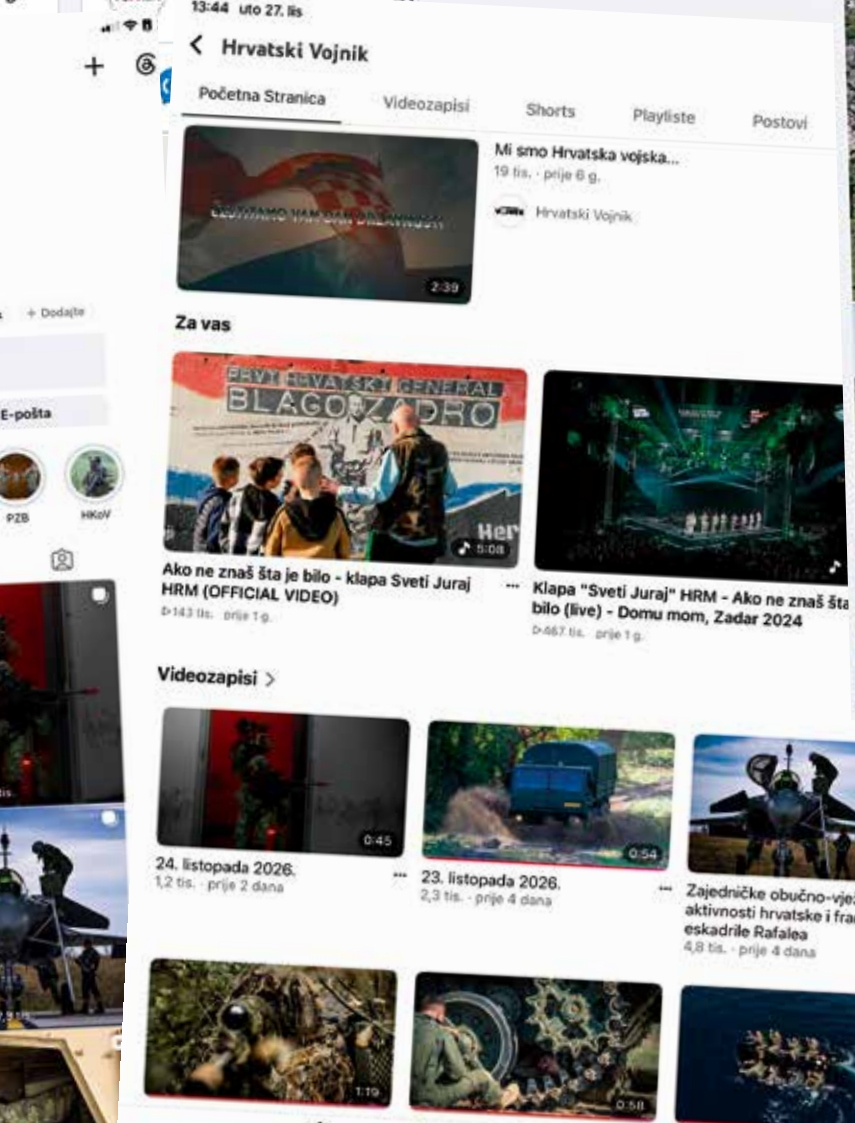
Pratitelji Više

Hrvatski Vojnik

Objavljuje Hrvatski Vojnik · 5 d. ·

13. naraštaj obuke za razvoj vođa obuku završili hodnjom od Udbine do Knina
U 34 sata prepješačili su 88 kilometara. Na završnoj svečanosti na Kninskoj
tvrđavi 24-oric... Prikaži više

Fotografije Pogledajte sve fotografije

DAN SJEĆANJA

HRABROST, ŽRTVA I SLOBODA

DAN SJEĆANJA

U Vukovaru je 18. studenog obilježena 35. obljetnica sloma obrane grada i stradanja njegovih stanovnika, ujedno i Dan sjećanja na žrtve Domovinskog rata i Dan sjećanja na žrtvu Vukovara i Škabrnje. Središnji komemorativni program održan je u dvorištu Nacionalne memorijalne bolnice "Dr. Juraj Njavro", nakon čega je tradicionalna Kolona sjećanja prošla ulicama grada do Memorijalnog groblja žrtava Domovinskog rata. Ovogodišnje obilježavanje održano je pod sloganom "Vukovar – mjesto posebnog domovinskog pijeteta: Hrabrost – žrtva – sloboda"

TEKST
Tomislav Vidaković

FOTO
Josip Šeri

Grad na Dunavu, 35 godina nakon sloma obrane Vukovara, ostaje jedno od najsnažnijih mjesta hrvatskog nacionalnog sjećanja. Njegovo ime nije samo povijesna oznaka jednog grada niti podsjetnik na jednu od najtragičnijih epizoda Domovinskog rata. Vukovar je simbol otpora, hrabrosti, žrtve i odlučnosti hrvatskog naroda da obrani pravo na vlastitu državu. Te, sada već daleke, 1991. godine, kad je Hrvatska tek uspostavljala svoje institucije i stvarala temelje obrambenih snaga, Vukovar je gotovo tri mjeseca odolijevao napadima nadmoćnijih snaga Jugoslavenske narodne armije i srpskih paravojnih postrojbi.

Pad grada 18. studenog 1991. bio je jedan od najtežih trenutaka u hrvatskoj borbi za neovisnost. Nakon gotovo tromjesečne opsade, razaranja i iscrpljivanja branitelja i stanovništva, Vukovar je pao, ali njegov otpor nije bio uzaludan. Obrana grada postala je simbol hrvatskog otpora i ustrajnosti, a žrtva njegovih branitelja i civila duboko je obilježila kolektivno pamćenje hrvatskog društva. Vukovar je pokazao da se sloboda ne podrazumijeva i da se za nju, kad je ugrožena, plaća iznimno visoka cijena.

Zato Vukovar i danas nadilazi granice vlastite povijesti i geografije. Njegovo je ime trajna obveza poštovanja prema onima koji su dali život za slobodu, ali i odgovornost prema budućim generacijama. Posebno je važno da mladi, koji Domovinski rat poznaju uglavnom iz udžbenika, svjedočanstava i dokumentarnih zapisa, razumiju da današnja sloboda i neovisnost nisu nastale same od sebe. Poznavanje vukovarske tragedije ne znači samo čuvanje sjećanja na prošlost, nego i razumijevanje vrijednosti mira, slobode, solidarnosti i zajedništva. Vukovar je zato trajno mjesto nacionalnog identiteta, ali i opomena koliko razorni mogu biti rat, mržnja i pokušaji oduzimanja prava na slobodu.

KOLONA SJEĆANJA – ZAJEDNIŠTVO GENERACIJA I TRAJNA ZAHVALNOST

U prigodnom programu sudjelovali su Klapa "Sveti Juraj" Hrvatske ratne mornarice, solistica Ivona Cestar i glumac Darko Milas, a glazbeno-scenski sadržaj bio je posvećen hrabrosti, žrtvi i slobodi, vrijednostima koje su obilježile obranu Vukovara i ostale duboko utkane u hrvatsku noviju povijest.

Posebno mjesto imala je Kolona sjećanja, koja je od Nacionalne memorijalne bolnice "Dr. Juraj Njavro" krenula prema Memorijalnom groblju žrtava Domovinskog rata. Na njezinu čelu koračali su mladi u bijelim majicama s imenima nestalih hrvatskih branitelja, podsjećajući da potraga za nestalima nije samo pitanje prošlosti, nego

i otvorena obveza hrvatskog društva i države danas. U koloni su bili liječnici i medicinsko osoblje ratne vukovarske bolnice, ljudi koji su tijekom opsade, unatoč neprekidnom granatiranju i iznimno teškim uvjetima spašavali živote ranjenih branitelja i civila stjegonoše, pripadnici Hrvatske vojske, a iza njih hrvatski branitelji Vukovara, članovi obitelji poginulih, nestalih, ubijenih, nasilno odvedenih i umrlih branitelja.

U Koloni sjećanja sudjelovao je i postroj Hrvatske vojske, uključujući bojni slijed sedam gardijskih brigada – Tigrova, Gromova, Kuna, Pauka, Sokolova, Puma i Vukova. Prvi su put u obilježavanju sudjelovali i ročnici na temeljnom vojnom osposobljavanju, uz tradicionalno sudjelovanje kadeta Oružanih snaga RH i polaznika Policijske akademije "Prvi hrvatski redarstvenik". Njihovo sudjelovanje dodatno je naglasilo važnost prenošenja vrijednosti Domovinskog rata na generacije koje nisu osobno proživjele ratna zbivanja. Uz hrvatske branitelje, pripadnike Oružanih snaga i policije, u koloni su bili predstavnici povijesnih postrojbi, državni i lokalni dužnosnici, predstavnici Diplomatskog zbora, županija, gradova i općina, kao i brojni građani iz Hrvatske i inozemstva.

Dolaskom na Memorijalno groblje žrtava Domovinskog rata sudionici su odali počast poginulim i nestalim braniteljima i civilima. Vijence su položili predsjednik Republike i vrhovni zapovjednik Oružanih snaga Zoran Milanović, predsjednik Hrvatskog sabora Gordan Jandroković, predsjednik Vlade Andrej Plenković, predstavnici Vukovarsko-srijemske županije i Grada Vukovara te predstavnici branitelja i obitelji žrtava. Molitvu za žrtve Domovinskog rata grada Vukovara predvodio je đakovačko-osječki nadbiskup i metropolit mons. Đuro Hranić, dok je misno slavlje za sve žrtve Domovinskog rata predvodio vrhbosanski nadbiskup i metropolit mons. Tomo Vukšić.

Jedan od najupečatljivijih simbola Vukovara, ali i cijelog Domovinskog rata, svakako je Vukovarski vodotoranj. Njegova oštećena konstrukcija, koja je tijekom opsade grada pretrpjela brojne izravne topničke i raketne pogotke, postala je simbol otpora i nepokolebljivosti branitelja i stanovnika Vukovara

Potpredsjednik Vlade i ministar obrane Ivan Anušić prisjetio se vlastitih ratnih dana i trenutka kad je na bojištu čuo vijest o padu Vukovara. Istaknuo je kako su to bili najteži dani Domovinskog rata, naglasivši da je vukovarska žrtva nemjerljiva i da je postala sastavni dio hrvatskog identiteta, prošlosti, sadašnjosti i budućnosti.

Posebno je upozorio na činjenicu da se još uvijek traga za 1725 hrvatskih branitelja i civila nestalih u Domovinskom ratu. Podsjetio je i na stradanje civila koji su nakon pada grada odvedeni iz vukovarske bolnice na Ovčaru, gdje su ubijeni. "Ne smijemo to nikad zaboraviti. Hrvatskoj se nikad ne smije ponoviti ono što se dogodilo devedesetih. Moramo učiti iz povijesti, znati i čuvati sve to", poručio je Anušić.

Osvrćući se na razvoj obrambenih sposobnosti Hrvatske vojske od početka Domovinskog rata do danas, ministar je istaknuo koliko se promijenila opremljenost i sposobnost hrvatskih Oružanih snaga. Uspoređujući tadašnje i današnje mogućnosti, naglasio je da Hrvatska danas raspolaže znatno snažnijim obrambenim kapacitetima, što je važan element odvraćanja i jamstvo sigurnosti države.

Predsjednik Hrvatskog sabora Gordan Jandroković Vukovar je opisao kao simbol koji nadilazi samo sjećanje na ratna stradanja. "Vukovar ne samo da je simbol, on je zajedništvo samo po sebi i znak hrvatske hrabrosti, ali i muke koju smo kao narod prošli", istaknuo je, dodajući kako je važno

o tim događajima učiti mlađe naraštaje te trajno iskazivati zahvalnost hrvatskim braniteljima.
Predsjednik Vlade Andrej Plenković također je naglasio važnost ovogodišnje obljetnice za hrvatski narod, Vukovarce i hrvatske branitelje. Posebno je istaknuo simboliku činjenice da su Kolonu sjećanja predvodili liječnici i zdravstveno osoblje ratne vukovarske bolnice, koja je tijekom agresije bila utočište ranjenim braniteljima i civilima. Govoreći o nestalima, poručio je kako potraga za njima neće prestati dok se ne pronađe svaka osoba čija je sudbina još uvijek nepoznata. Prema njegovim riječima, u mandatu aktualne Vlade identificirane su 343 osobe nestale u Domovinskom ratu, dok se traga za još 1725 osoba.

SJEĆANJE KAO TRAJNA ODGOVORNOST

Jedan od najupečatljivijih simbola Vukovara, ali i cijelog Domovinskog rata, svakako je Vukovarski vodotoranj. Njegova oštećena konstrukcija, koja je tijekom opsade grada pretrpjela brojne izravne topničke i raketne pogotke, postala je simbol otpora i nepokolebljivosti branitelja i stanovnika Vukovara. Odluka da se Vodotoranj ne ukloni, nego obnovi i konzervira kao spomenik, bila je mnogo više od građevinskog pothvata. Bila je to poruka da se ratna razaranja neće izbrisati iz kolektivnog pamćenja, nego pretvoriti u trajan podsjetnik na žrtvu i pobjedu hrvatskog naroda.
Posebnu simboliku nosi i priča o njegovoj obnovi. Na vrhu se nalazi popis svih koji su svojim prilozima pomogli njegovu očuvanju, a njihova imena, ispisana u beskonačnom krugu, simboliziraju neuništivu snagu i zajedništvo hrvatskog naroda. Među njima su Hrvati iz Kanade, SAD-a, BiH, Australije, Švicarske, Njemačke i brojnih drugih zemalja, ali i prijatelji Hrvatske koji su prepoznali važnost očuvanja ovog simbola otpora. Nije to samo popis donatora, već trajno svjedočanstvo da Vukovar nikad nije bio sam i da ljubav prema domovini ne poznaje granice.
Ovogodišnje obilježavanje 35. obljetnice ponovno je pokazalo da Vukovar zauzima posebno mjesto u hrvatskom društvu. Velik odaziv građana, sudjelovanje državnog vrha, hrvatskih branitelja, pripadnika Oružanih snaga, policije i mladih naraštaja potvrđuju da sjećanje na žrtvu grada nije samo protokolarna obveza, nego duboko ukorijenjena vrijednost hrvatskog društva. Prema podacima vukovarskih gradskih vlasti, u Koloni sjećanja ove se godine okupilo oko 70 000 ljudi, koji su od bolnice do Memorijalnog groblja prošli u ozračju pijeteta, zahvalnosti i zajedništva.

Na isti dan počast žrtvama Domovinskog rata odana je i u Škabrnji, mjestu čija je tragedija neodvojiva od vukovarske. Vukovar i Škabrnja trajni su podsjetnici na stradanje hrvatskog naroda tijekom Domovinskog rata, ali i na odlučnost kojom je izborena hrvatska neovisnost. Trideset pet godina poslije, obveza očuvanja sjećanja ostaje jednako važna. Ona podrazumijeva poštovanje prema žrtvama, ustrajnost u pronalaženju nestalih, njegovanje istine o Domovinskom ratu i prenošenje povijesnih činjenica na generacije koje dolaze. Pritom Vukovar ne bi smio biti samo mjesto na koje se jednom godišnje dolazi odati počast, nego trajan podsjetnik na vrijednosti koje bi trebale usmjeravati hrvatsko društvo. Hrabrost, žrtva i sloboda, riječi iz ovogodišnjeg slogana obilježavanja, nisu samo opis onog što se dogodilo 1991. godine. One su i trajna obveza prema onima koji su svoje život ugradili u temelje slobodne Hrvatske

DAN SJEĆANJA

Kolona nije samo spomen na teška i tragična vremena, ona je i podsjetnik na svakodnevni život koji vodimo danas, u slobodnoj Hrvatskoj

TEKST
Domagoj Vlahović

FOTO
Tomislav Brandt

KORAK PO KORAK Z

A ŽRTVE ŠKABRNJE

Na 35. obljetnicu stradanja Škabrnje, tisuće građana došlo je izraziti počast žrtvama iz mjesta u Ravnim kotarima koje su 18. studenog 1991. napale agresorske snage i počinile strašan zločin nad braniteljima i civilima.
Škabrnjanima su se pridružile obitelji poginulih, umrlih i nestalih branitelja iz cijele Hrvatske, predstavnici udruga proisteklih iz Domovinskog rata, državni dužnosnici, pripadnici hrvatske vojske i policije te brojni građani koji su s pijetetom, dostojanstveno i ponosno željeli obilježiti Dan sjećanja na žrtve Domovinskog rata i Dan sjećanja na žrtvu Vukovara i Škabrnje.
Program je počeo u prijepodnevnim satima okupljanjem na zapadnom ulazu u Škabrnju (Ambar), na početku Ulice 18. studenog 1991. Ondje je održan kratak komemorativni program, tijekom kojeg su pročitana potresna svjedočanstva nekih od Škabrnjana koji su preživjeli tragediju. Kiša je uporno padala, ali nije smetala. Riječi su bile potresne, ali ljudi oko nas i pogled na današnju Škabrnju donosili su radost.

RATNI STJEGOVI I MLADOST HRVATSKE VOJSKE

Potom je formirana kolona sjećanja za mimohod Korak po korak koji su predvodili pripadnici Hrvatske vojske sa stjegovima ratnih postrojbi koje su branile područje općine Škabrnja, odnosno stjegovima današnjih gardijskih bojni Oružanih snaga RH – slijednica istoimenih ratnih gardijskih brigada. Njima se priključila i mladost Hrvatske vojske, odnosno kadeti i ročnici na temeljnom vojnom osposobljavanju. A za njima mnoštvo drugih, od starijih do djece i mladih. Mnogo mladih. Netom nakon polaska, kiša je prestala i više nije počinjala. Na sve strane mogli ste vidjeti različite oznake, zastave, natpise: Jastrebarsko, Ogulin, Rakovica, Pregrada, Požega, Baška, Hrvatski Leskovac, Bugojno...

Mimohod Korak po korak predvodili su pripadnici Hrvatske vojske sa stjegovima ratnih postrojbi koje su branile područje općine Škabrnja

Brojna su izaslanstva položila vijence i upalila svijeće kod središnjeg križa

Kolona se uputila prema spomen-obilježju masovne grobnice. Sporim, ritmičnim korakom, prešli su nekih dva kilometra za malo više od pola sata. Nije bilo ni tiho ni glasno, iznad ljudi je tek lebdio lagani žamor. Nisu šutjeli, razgovarali su. I to o svemu, jer kolona nije samo spomen na teška i tragična vremena, ona je i podsjetnik na svakodnevni život koji vodimo danas, u slobodnoj Hrvatskoj. Nije rijetkost da se u Škabrnji nakon dugo vremena susretnu stari prijatelji, suborci, pa i članovi obitelji. I onda trenuci šutnje i tuge prelaze u trenutke smiješka i sreće. Ožiljak na Škabrnji ostaje, njezini žitelji su kao branitelji pogibali u Domovinskom ratu i nakon 18. studenog1991., a i u godinama poslije rata u minskim poljima. No to je danas mjesto u kojem ljudi žive svoji na svome, marljivo rade i znaju kome za to mogu biti zahvalni. I znaju da Hrvatska cijeni njihovu žrtvu, ali i cijeni što su sve učinili da svoje mjesto učine lijepim i urednim, poznatim po poljoprivrednim proizvodima, ali sve više i po turizmu.

NE DAJ SE POBIJEDITI ZLU, NEGO DOBRIM POBJEĐUJ ZLO!

Na odredištu, spomen-obilježju uz samo dvorište Osnovne škole Vladimira Nazora, sve je utihnulo. Čule su se samo riječi kratkog opisa tragedije i molitve. S riječima "poginuli u mislima i srcima", na obilježju je uime svih izaslanstava položen zajednički vijenac, a potom su upaljene stotine svijeća. U crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije služena je misa za sve stradale u Domovinskom ratu koju je predvodio gospićko-senjski biskup monsinjor Marko Medo. Tijekom propovijedi, monsinjor je istaknuo naputak svetog Pavla iz Poslanice Rimljanima: Ne daj se pobijediti zlu, nego dobrim pobjeđuj zlo! "To je mudrost Kristova križa, koju je teško razumjeti i prihvatiti. To nije izraz rezignacije i nemoći. To je čvrsto uporište na kojem se može graditi bolje sutra za svakog čovjeka. To je jedini put kojim se zaustavlja spirala zla i gradi mir. No, to nipošto ne znači da se nevine žrtve smiju zaboraviti, niti da se istina smije prešutjeti", rekao je biskup.

Počast žrtvama Škabrnje na 35. obljetnicu njezina stradanja odali su i izaslanik Predsjednika Republike i vrhovnog zapovjednika Oružanih snaga RH Orsat Miljenić, izaslanik predsjednika Hrvatskog sabora Ante Sanader, ministri u Vladi RH Tonči Glavina, Oleg Butković, Tomislav Ćorić i Alen Ružić, izaslanik potpredsjednika Vlade i ministra obrane državni tajnik u Ministarstvu obrane Branko Hrg, zapovjednik Hrvatske kopnene vojske general-bojnik Blaž Beretin, zapovjednik Hrvatske ratne mornarice kontraadmiral Damir Dojkić i brojni drugi.

Nakon mise, nazočni su još jednom formirali kolonu i uputili se prema spomen-obilježju na mjesnom groblju sv. Luke. Ondje su izaslanstva položila vijence i upalila svijeće kod središnjeg križa. Pridružili su im se i mnogi drugi građani, koji su i na taj simbolični način odali počast Škabrnji i njezinim žrtvama. A svi su riječima i molitvama podsjetili na imena stradalih mještana Škabrnje. Nakon toga, više nije bilo kolone, ljudi su se počeli razilaziti i vraćati svojim domovima. Neki su morali putovati satima. Ali, željeli su biti dio kolone. I nije bitno jesu li bili u Vukovaru ili u Škabrnji. Ili su upalili svijeću u Dubrovniku, Otočcu, Kotoribi, Sisku, Belom Manastiru... Na 18. studenog, cijela je Hrvatska u jednoj koloni.

U crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije služena je misa za sve stradale u Domovinskom ratu koju je predvodio gospićko-senjski biskup monsinjor Marko Medo

REPORTAŽA

Zajednička obuka pripadnika Zapovjedništva specijalnih snaga Oružanih snaga Republike Hrvatske i Specijalne policije Ministarstva unutarnjih poslova održana je tijekom studenog 2026. na području Splita i splitskog akvatorija. Cilj višednevnih aktivnosti bio je unaprijediti međuresornu suradnju, razmijeniti iskustva te dodatno ojačati operativne sposobnosti i interoperabilnost dviju specijaliziranih postrojbi u provedbi najsloženijih zadaća. Završni dio obuke obuhvatio je provedbu pomorske specijalne operacije nasilnog zauzimanja plovila (Visit, Board, Search and Seizure – VBSS) u kojoj su, uz brze RIB (Rigid Inflatable Boat) brodove, sudjelovali helikopter Mi-171Sh te pripadnici Hrvatske kopnene vojske, Obavještajne pukovnije i Hrvatske ratne mornarice

UDAR S MOR

TEKST
Tomislav Vidaković

FOTO
Filip Klen

Scenarij završne vježbe bio je zamišljen kao odgovor na jednu od najsloženijih sigurnosnih prijetnji na moru – otmicu putničkog broda koju provodi teroristička organizacija s namjerom destabiliziranja sigurnosne situacije u Republici Hrvatskoj. Prema razrađenom scenariju, teroristička skupina nastoji pojačati svoje djelovanje na području Splita, izazvati nesigurnost i privući nove pripadnike. Za ostvarenje svojih ciljeva odabire metu koja zbog važnosti za pomorski promet i svakodnevni život stanovništva ima i snažnu simboličku i praktičnu vrijednost – Jadrolinijin trajekt.

U jednom trenutku teroristi preuzimaju nadzor nad trajektom te ga odvoze na nepoznatu lokaciju. Nedugo nakon otmice u javnost izlazi informacija o odgovornosti terorističke skupine, čime ona dodatno nastoji demonstrirati svoju moć i privući pozornost. Otmica broda ujedno je zamišljena kao sredstvo pritiska na državne institucije, ali i način financiranja daljnjih aktivnosti organizacije.

Ubrzo nakon incidenta u događaj se uključuje pregovarački tim MUP-a koji uspostavlja kontakt s otmičarima. Njihov je zahtjev oslobađanje dvojice pripadnika organizacije koji se nalaze u zatvoru, a kao sredstvo pritiska koriste putnike s trajekta. Razmjena je u jednom trenutku provedena, no situacija se ubrzo dodatno pogoršava. Nakon što pripadnici državnog represivnog aparata upadnu u obučni kamp terorističke skupine, njezini članovi zaključuju kako njihove prijetnje nisu shvaćene dovoljno ozbiljno te odlučuju eskalirati situaciju.

Novi cilj postaje sam trajekt, koji teroristi namjeravaju iskoristiti za napad s dalekosežnim posljedicama. U tu svrhu izrađuju takozvanu prljavu bombu, računajući na izazivanje velike štete, ne samo u smislu ljudskih života i materijalnih razaranja nego i narušavanja ugleda Hrvatske kao sigurne

A IZ ZRAKA

pomorske i turističke destinacije. Dodatnu ozbiljnost prijetnji daje profil terorista. Riječ je o osobama s ratnim iskustvom, koje raspolažu znanjima i iskustvima vezano uz izradu eksplozivnih i kemijskih sredstava te djelovanje u urbanim sredinama.

Upravo takav razvoj događaja zahtijeva koordiniran odgovor različitih sastavnica sigurnosnog sustava. U operaciju se, uz pripadnike Zapovjedništva specijalnih snaga (ZSS) i Specijalne policije MUP-a, uključuju i pripadnici Hrvatske kopnene vojske, Obavještajne pukovnije te Hrvatske ratne mornarice, dok Hrvatsko ratno zrakoplovstvo pruža zračnu potporu helikopterom Mi-171Sh. Svaka sastavnica pritom ima svoju ulogu, a

Kombinacija zračnog i pomorskog pristupa omogućuje djelovanje iz više smjerova i zahtijeva precizno vremensko usklađivanje svih uključenih elemenata

uspjeh operacije ovisi o pravodobnoj razmjeni informacija, usklađenosti postupaka i sposobnosti zajedničkog djelovanja u dinamičnim i visokorizičnim okolnostima.

PRETHODNE AKTIVNOSTI

Za pripadnike ZSS-a operacija započinje znatno prije samog ulaska na brod. Nakon zaprimanja operativne zapovijedi za potporu u rješavanju situacije, izvidnički element ubacuje se u blizinu terorističkog kampa. Ondje tijekom nekoliko dana prikuplja podatke o protivniku, njegovim namjerama i planovima. Prikupljene informacije potom se prosljeđuju u Zapovjedništvo, u kojem se obrađuju i koriste kao podloga za daljnje planiranje operacije. Time se stvara informacijska osnova za djelovanje ostalih uključenih snaga i pripremu završne faze intervencije.

Opisani pristup jasno pokazuje kako pomorska specijalna operacija ne počinje tek trenutkom ukrcavanja na plovilo. Njezina uspješna provedba zahtijeva niz prethodnih aktivnosti – od specijalnog izviđanja i prikupljanja obavještajnih

REPORTAŽA

podataka do planiranja, procjene rizika i koordinacije svih sudionika. Tek nakon toga slijedi provedba taktičkog dijela operacije, u kojem se stečene informacije pretvaraju u konkretne postupke na moru.

ZAJEDNIČKO DJELOVANJE KAO KLJUČ USPJEHA

Posebna je vrijednost obuke u činjenici da se pripadnici dviju postrojbi, koje djeluju unutar različitih resora, moraju osloniti jedni na druge i uskladiti svoje sposobnosti u situacijama u kojima nema puno mjesta za pogreške. Dok je policija nositelj unutarnje sigurnosti i postupanja u slučajevima ugrožavanja javnog reda i sigurnosti, Oružane snage, odnosno ZSS, raspolažu sposobnostima za provedbu specijalnih vojnih operacija, uključujući one na moru. Njihova suradnja stoga nije samo poželjna nego je u određenim scenarijima i nužna za uspješno rješavanje kriznih situacija.

Jedan od pripadnika ZSS-a istaknuo je kako geografske i prometne značajke Hrvatske dodatno naglašavaju važnost takve suradnje. "Više od pola teritorija Republike Hrvatske otpada na dio uz more i samo more. Kroz Split godišnje prođe više od pet-šest milijuna putnika i gotovo milijun vozila.

Posebno je važno što se suradnja ZSS-a i Specijalne policije ne svodi na povremeno zajedničko sudjelovanje u pojedinim aktivnostima, nego se razvija dugogodišnjim i sustavnim upoznavanjem sposobnosti, procedura i načina djelovanja obiju postrojbi

To je velik broj ljudi koji se kreće na relativno malom dijelu teritorija Republike Hrvatske. Budući da je policija nositelj sigurnosti u Republici Hrvatskoj, a mi nositelji pomorskih specijalnih operacija unutar Oružanih snaga RH, suradnja između nas i Specijalne policije svakako je esencijalna. Jedni bez drugih ne možemo", naglasio je.

Dodao je kako zajedničke obuke omogućuju objema stranama razmjenu znanja i iskustava, upoznavanje s taktičkim postupcima drugih postrojbi te usklađivanje procedura koje u stvarnim okolnostima mogu biti presudne za uspjeh operacije. "Razmjena znanja koja se događa na ovakvim zajedničkim vježbama uvijek je velika. I mi i oni imamo velike koristi od toga, a najviše koristi ima Republika Hrvatska jer dobiva spremnije i kvalitetnije pripadnike, koji su uvijek spremni za izvršavanje i najzahtjevnijih zadaća", zaključio je.

Upravo je razmjena iskustava bila jedna od važnijih sastavnica višednevne obuke u Splitu. Tijekom zajedničkih aktivnosti pripadnici ZSS-a i Specijalne policije radili su na usklađivanju taktika i procedura, planiranju operacija, provedbi specijalnog izviđanja te uvježbavanju postupaka nasilnog zauzimanja plovila iz zraka i s mora. Takav način rada omogućuje pripadnicima upoznavanje s mogućnostima, načinom djelovanja i specifičnostima druge postrojbe, što je posebno važno kad se u kratkom vremenu moraju formirati združeni timovi i uspostaviti jedinstveno zapovijedanje i koordinacija.

Završna vježba bila je ujedno prilika da se sve uvježbano objedini u jedinstvenu operaciju. Njezina provedba zahtijevala je angažman različitih sposobnosti i sredstava: od brzih RIB plovila, preko zračnog transporta i ubacivanja snaga na cilj iz zraka i s mora, do koordinacije timova koji djeluju na samom plovilu. U takvoj operaciji posebno je važna pravodobna i pouzdana komunikacija između svih uključenih elemenata, kao i sposobnost prilagodbe promjenama situacije.

POMORSKA OPERACIJA VISOKOG RIZIKA

Središnji događaj završne vježbe bila je operacija nasilnog zauzimanja plovila, poznata pod pokratom VBSS (Visit, Board, Search and Seizure). Riječ je o skupu postupaka koji obuhvaćaju prilazak plovilu, ukrcavanje, pretragu i preuzimanje nadzora nad njim, a primjenjuju se kad je potrebno uspostaviti kontrolu nad brodom i neutralizirati prijetnju, tj. osobe na njemu.

Ovaj je put za potrebe vježbe korišten Jadrolinijin trajekt. U provedbi operacije korištena su RIB plovila, koja omogućuju brzo približavanje cilju i djelovanje s morske površine, dok je helikopter Mi-171Sh Hrvatskog ratnog zrakoplovstva osigurao mogućnost ubacivanja pripadnika na trajekt iz zraka. Kombinacija zračnog i pomorskog pristupa omogućuje djelovanje iz više smjerova i zahtijeva precizno vremensko usklađivanje svih uključenih elemenata.

Završna vježba bila je ujedno prilika da se sve prethodno uvježbano objedini u jedinstvenu operaciju

Zapovjednik Zapovjedništva specijalnih snaga brigadir Ivan Miloš istaknuo je kako je međuresorna suradnja, prije svega ona s pripadnicima Specijalne i interventne policije MUP-a, važna dodana vrijednost ukupnim sposobnostima specijalnih snaga. "Ovom prilikom uvježbavano je nasilno zauzimanje plovila (VBSS) na otvorenom moru, što je najviši stupanj taktičkog rizika", naglasio je.

Pritom je istaknuo kako je riječ o zahtjevnoj operaciji, koja traži vrhunsku obučenost, besprijekornu koordinaciju i potpunu integraciju svih uključenih sastavnica. Upravo su to elementi na kojima se radilo. "Intenzivnom razmjenom iskustava u splitskom akvatoriju podignuli smo ljestvicu zajedničkog djelovanja Oružanih snaga i policije na još višu razinu. Ovakvim suradnjama pokazujemo da imamo potencijal u svakom trenutku brzo i učinkovito neutralizirati bilo kakvu prijetnju na našem moru", poručio je zapovjednik ZSS-a. Zahvalio je pritom MUP-u na partnerskom odnosu i spremnosti na suradnju, te djelatnicima Jadrolinije

koji su, uz obavljanje redovitih dužnosti, pokazali iznimnu susretljivost i profesionalnost te svojim angažmanom pridonijeli uspješnoj realizaciji aktivnosti.
Njegove riječi posebno dobivaju na važnosti kad se uzme u obzir koliko su pomorski promet i infrastruktura važni za Hrvatsku. Trajektne linije povezuju otoke s kopnom, omogućuju svakodnevno kretanje stanovništva i prijevoz vozila, robe i drugih potrepština, a u turističkoj sezoni kroz njih prolazi velik broj domaćih i stranih putnika. Sigurnost takvog prometnog sustava stoga ima šire značenje od same zaštite pojedinog plovila. Ona je dio ukupne nacionalne sigurnosti, ali i preduvjet nesmetanog funkcioniranja pomorskog prometa i očuvanja međunarodnog ugleda Hrvatske.
Upravo zbog toga sposobnost brzog odgovora na prijetnje na moru, uključujući terorističke napade, otmice plovila i druge oblike ugrožavanja, zahtijeva kontinuirano uvježbavanje i povezivanje svih mjerodavnih sastavnica. Posebno je važno da se zajednički postupci ne uvježbavaju samo na razini planiranja nego i u uvjetima koji što vjernije oponašaju stvarne operativne okolnosti.

VAŽNOST KONTINUIRANOG RAZVOJA

Višednevna zajednička obuka u Splitu još je jednom potvrdila važnost kontinuiranog razvoja sposobnosti i međuresorne suradnje u području nacionalne sigurnosti. Njezina vrijednost ne ogleda se samo u uspješnoj provedbi završne vježbe nego i u procesu zajedničkog planiranja, razmjene iskustava i usklađivanja taktičkih postupaka koji prethode samoj operaciji.
Posebno je važno što se suradnja ZSS-a i Specijalne policije ne svodi na povremeno zajedničko sudjelovanje u pojedinim aktivnostima, nego se razvija dugogodišnjim i sustavnim upoznavanjem sposobnosti, procedura i načina djelovanja obiju postrojbi. U stvarnoj krizi takva pripremljenost može biti presudna jer omogućuje brže donošenje odluka, učinkovitiju raspodjelu zadaća i kvalitetniju koordinaciju svih uključenih snaga.

Posebna je vrijednost obuke u činjenici da se pripadnici dviju postrojbi, koje djeluju unutar različitih resora, moraju osloniti jedni na druge i uskladiti svoje sposobnosti u situacijama u kojima nema puno mjesta za pogreške

Osim toga, scenarij otmice trajekta i prijetnje uporabom improvizirane eksplozivne naprave podsjeća na širinu sigurnosnih izazova s kojima se suvremene specijalne postrojbe mogu suočiti. Takve situacije zahtijevaju sposobnost djelovanja u različitim operativnim okruženjima, od kopna i urbanih sredina do otvorenog mora, kao i mogućnost integriranja vojnih, policijskih i drugih specijaliziranih sposobnosti u jedinstven odgovor.
Za Republiku Hrvatsku, čiji su pomorski promet, obalna infrastruktura i otočne zajednice od iznimne važnosti, održavanje visoke razine spremnosti za odgovor na takve prijetnje ima posebno značenje. Završetkom obuke u splitskom akvatoriju pripadnici obaju ministarstava dobili su dodatno iskustvo u zajedničkom planiranju i provedbi složenih pomorskih operacija. Profesionalnost, motiviranost i visoka razina obučenosti sudionika još su jednom potvrdile kako zajedničkim djelovanjem različitih sastavnica domovinske sigurnosti Republika Hrvatska raspolaže sposobnostima za pravodobno i učinkovito suočavanje i s najzahtjevnijim sigurnosnim izazovima.

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE POTENCIJALE

Na temelju članka 52. stavka 2. i članka 62. stavka 2. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16, 30/18, 125/19, 155/23, 158/23, 14/24 i 136/25.) i točke VIII. Odluke o osnivanju Povjerenstva Ministarstva obrane za utvrđivanje prijedloga kandidata za imenovanje odnosno upućivanje na dužnosti vojnog izaslanika i druge vojno-diplomatske dužnosti te dužnosti u međunarodnim organizacijama i vojnim predstavništvima, KLASA: 023-03/25-03/1, URBROJ: 512-01-25-232 od 5. svibnja 2025., objavljuje

INTERNI OGLAS
za popunu dužnosti u inozemstvu

1. nacionalni vojni predstavnik RH, ustrojbeni čin: brigadir, Nacionalno vojno predstavništvo RH pri Savezničkom zapovjedništvu za transformaciju, ACT, Norfolk, Sjedinjene Američke Države

Uvjeti:
– osobni čin: brigadir / kapetan bojnog broda
– znanje engleskog jezika: STANAG 3333 ili ALCPT 85 %
– završena treća razina slijedno rastuće časničke izobrazbe – Intergranska zapovjedno-stožerna izobrazba (IZSI)
– sigurnosni certifikat: TAJNO, COSMIC TOP SECRET / ATOMAL
– da za vrijeme službe u inozemstvu DVO neće ispuniti uvjete za prestanak službe po sili zakona u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava iz mirovinskog osiguranja DVO-a
– ostali uvjeti propisani opisom posla.

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: listopad 2027. s trajanjem mandata najdulje do četiri godine.

2. stožerni časnik / čelnik planskog tima – S01 G35 Plans B, OF-4, HQ Allied Rapid Reaction Corps (ARRC), Innsworth, Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske

Uvjeti:
– znanje engleskog jezika: STANAG 3333
– sigurnosni certifikat: NATO SECRET
– da za vrijeme službe u inozemstvu DVO neće ispuniti uvjete za prestanak službe po sili zakona u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava iz mirovinskog osiguranja DVO-a
– ostali uvjeti propisani opisom poslova.

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: kolovoz 2027. na razdoblje do četiri godine.

3. stožerni časnik – analitičar operacija u kibernetičkom prostoru (Cyberspace Operations Analyst), OF-3, Cyberspace Directorate, SHAPE, Mons, Kraljevina Belgija

Uvjeti:
– znanje engleskog jezika: STANAG 3333
– sigurnosni certifikat: COSMIC TOP SECRET
– da za vrijeme službe u inozemstvu DVO neće ispuniti uvjete za prestanak službe po sili zakona u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava iz mirovinskog osiguranja DVO-a
– ostali uvjeti propisani opisom poslova (NATO Job Description).

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: kolovoz 2027. na razdoblje do četiri godine.

Kandidati osim propisanih uvjeta moraju ispunjavati uvjete iz članka 34. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Prijave s dokazima o ispunjavanju navedenih uvjeta zainteresirani kandidati dostavljaju na adresu: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Uprava za ljudske potencijale, Sektor za razvoj i upravljanje ljudskim potencijalima, Stančićeva 6, 10 000 Zagreb.

Rok za podnošenje prijava je 14 dana od dana objave u *Hrvatskom vojniku*.

Kandidati koji ispunjavaju formalne uvjete bit će pozvani na razgovor pred Povjerenstvom Ministarstva obrane za utvrđivanje prijedloga kandidata za imenovanje odnosno upućivanje na dužnosti vojnog izaslanika i druge vojno-diplomatske dužnosti te dužnosti u međunarodnim organizacijama i vojnim predstavništvima, koji će se održati na hrvatskom i engleskom jeziku.

Napomena: zainteresirani kandidati moraju imati važeći rezultat testiranja znanja engleskog jezika (STANAG test vrijedi pet godina od dana testiranja, ALCPT test vrijedi šest mjeseci od dana testiranja), odnosno dokaz o tome dostaviti do zaključenja internog oglasa.

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE POTENCIJALE

Na temelju članka 52. stavka 2. i članka 62. stavka 2. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16, 30/18, 125/19, 155/23, 158/23, 14/24 i 136/25.) i točke VIII. Odluke o osnivanju Povjerenstva Ministarstva obrane za utvrđivanje prijedloga kandidata za imenovanje odnosno upućivanje na dužnosti vojnog izaslanika i druge vojno-diplomatske dužnosti te dužnosti u međunarodnim organizacijama i vojnim predstavništvima, KLASA: 023-03/25-03/1, URBROJ: 512-01-25-232 od 5. svibnja 2025., objavljuje

Poništenje točke 2. internog oglasa za popunu dužnosti u inozemstvu

U internom oglasu za popunu dužnosti u inozemstvu, objavljenom 11. studenog 2026. na internetskim stranicama Ministarstva obrane, 12. studenog 2026. na Glavnom portalu u sustavu LOTUS Ministarstva obrane i Oružanih snaga RH i 20. studenog 2026. u *Hrvatskom vojniku*, br. 774.,

poništava se točka 2. internog oglasa za popunu dužnosti u inozemstvu, koja glasi:

"2. stožerni časnik / čelnik planskog tima – S01 G35 Plans B, OF-4, HQ Allied Rapid Reaction Corps (ARRC), Innsworth, Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske

Uvjeti:
– znanje engleskog jezika: STANAG 3333
– sigurnosni certifikat: NATO SECRET
– da za vrijeme službe u inozemstvu DVO neće ispuniti uvjete za prestanak službe po sili zakona u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava iz mirovinskog osiguranja DVO-a
– ostali uvjeti propisani opisom poslova.

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: kolovoz 2027. na razdoblje do četiri godine."

BOJNA NBKO

OD DOMOVINSKOG RATA DO SNAGA NATO-A

TEKST
Domagoj Vlahović

FOTO
Tomislav Brandt

U vojarni "Pukovnik Marko Živković" u Velikoj Gorici svečano je obilježena 35. obljetnica ustrojavanja Bojne nuklearno-biološko-kemijske obrane Hrvatske kopnene vojske. Tom smo se prigodom prisjetili bogate prošlosti postrojbe, ali i saznali zanimljive informacije koje se tiču budućih međunarodnih aktivnosti

Tijekom proslave 35. obljetnice Bojne NBKO u vojarni "Pukovnik Marko Živković" održano je svečano postrojavanje na kojem su najistaknutijim pripadnicima uručene nagrade i pohvale, a uzvanici su mogli razgledati taktičko-tehnički zbor s dijelom opreme kojom se ta postrojba koristi. U kratkom obraćanju izaslanik zapovjednika Hrvatske kopnene vojske brigadir Igor Gojmerac čestitao je pripadnicima Bojne obljetnicu i istaknuo da su njihov stručni rad i brza reakcija od ključne važnosti ne samo za Oružane snage RH nego i za civilne strukture u Hrvatskoj.

Proslava je velikim dijelom protekla u prisjećanju na sad već dugu povijest i mnoga postignuća cjelokupnog roda NBKO u Hrvatskoj vojsci u proteklih 35 godina. Počeci današnje postrojbe sežu u Domovinski rat, tj. u prve dane studenog 1991. Tad je u zagrebačkoj vojarni "Borongaj" u okviru Zapovjedništva obrane Grada Zagreba ustrojena Prva mješovita satnija radiološko-biološko-kemijske obrane. Kao i druge tadašnje postrojbe, nedugo nakon ustrojavanja čekala su je ratna djelovanja, u poslu koji je već i sam po sebi iznimno osjetljiv te traži visoku razinu znanja i uvježbanosti kao i odgovarajuću opremu. Satnija već krajem 1991. dobiva zadaće protunuklearnog, protukemijskog i protubiološkog (PNKB) osiguranja i potpore na novogradiškom i pokupskom bojištu. Njezini pripadnici prikupljali su rodovsku opremu te zbrinjavali opasne kemikalije i tvari pronađene po oslobođenim vojarnama i skladištima bivše vojske. Satnija se početkom 1993. preustrojava u 50. bojnu atomsko-biološko-kemijske obrane (ABKO), samostalnu pristožernu postrojbu Glavnog stožera koja 1995. sudjeluje u oslobodilačkim operacijama

Bljesak, Ljeto 95, Oluja i Maestral. Nakon rata postrojba razvija sposobnosti u smjeru euroatlantskih integracija te daje svoj obol ulasku i integraciji OSRH u strukture NATO-a, a 2003. postaje pristožerna postrojba Zapovjedništva HKoV-a. Današnji naziv – Bojna NBKO – nosi od 2008., godine te znatno jača u personalnom i materijalnom smislu.

Hrvatski vojnik prati Bojnu praktički od utemeljenja. Često vidimo njezine pripadnike na vježbama koje sama provodi, ali i na intergranskim, kao i na međunarodnim vježbama s drugim ustrojstvenim cjelinama OSRH te postrojbama saveznica i partnerskih zemalja. Česte su i vijesti o zajedničkim vježbama s Državnom intervencijskom postrojbom civilne zaštite, Hrvatskom vatrogasnom zajednicom, MUP-om... Zanimljiva je kombinacija viđena u lipnju ove godine, kad su pripadnici Bojne na vježbi Borbena moć 26 djelovali zajednički s hrvatskim civilnim institucijama, ali i pripadnicima oružanih snaga saveznica.

TRI KLJUČNE ČINJENICE

Unatoč svim aktivnostima, Bojna NBKO nije često u fokusu medija. No zapravo je riječ o postrojbi i rodu koji izvršava iznimno odgovorne, a potencijalno i vrlo opasne zadaće. One traže veliku razinu znanja, spremnosti, stručnosti, ali i hrabrosti te hladnokrvnosti. Glavne zadaće Bojne odnose se na potporu cjelokupnim OSRH u nuklearno-biološko-kemijskoj zaštiti provođenjem zadaća nuklearno-biološko-kemijskog motrenja, radiološko-biološko-kemijskog izviđanja i radiološko-biološko-kemijske dekontaminacije. No, ako biste željeli ukratko opisati što karakterizira postrojbu, ključne su tri činjenice. Prvo, Bojna je jedinstvena u OSRH, ali i među hrvatskim civilnim institucijama po svojim sposobnostima, misiji i zadaćama. Drugo, intenzivno surađuje s tim institucijama i s njima je uvezana jer je bitan faktor hrvatskog sustava odgovora na eventualne NBK ugroze i incidente, koji ne moraju biti vezani samo uz ratno stanje. Mogu izbiti bilo kad. I zato Bojna ima dodatnu važnost za cijelu Hrvatsku i njezine građane. Donedavni zapovjednik Bojne brigadir Dragutin Tušek rekao je za *Hrvatski vojnik* da je suradnja s institucijama poput civilne zaštite jedan od fokusa djelovanja postrojbe. "Institucije se ne smiju početi povezivati i surađivati tek kad je njihova intervencija potrebna, nego to čine prije, kako bi bile spremne za zajedničko djelovanje bez poteškoća", naglasio je. Uostalom, i Dugoročni plan razvoja Oružanih snaga Republike Hrvatske 2025. – 2036. navodi da se jedan od smjerova razvoja OSRH odnosi na sposobnosti nuklearno-biološko-kemijske obrane, "(...) a ima dodatan značaj jer ujedno pridonosi jačanju sustava domovinske sigurnosti i otpornosti Republike Hrvatske u cjelini."

Osim pripadnika Bojne nuklearno-biološko-kemijske obrane, na svečanosti u povodu 35. obljetnice bio je i izaslanik zapovjednika Hrvatske kopnene vojske brigadir Igor Gojmerac, zapovjednik Državne intervencijske postrojbe civilne zaštite Mladen Vinković, bivši zapovjednici i pripadnici postrojbi nuklearno-biološko-kemijske obrane Oružanih snaga RH te predstavnici više ustrojstvenih cjelina Oružanih snaga RH. Uoči svečanosti, u kapeli Vojne kapelanije sv. Petra i Pavla služena je misa.

U NAMJENSKIM SNAGAMA SAVEZA

Treća važna činjenica vezana uz Bojnu jest da je niz godina uključena u aktivnosti u okviru NATO-a. Nije rijetkost da su upravo njezine snage deklarirane za NATO te da pripadnici i postrojbe odlaze na međunarodne vježbe i edukacije u inozemstvo.

Zapovjednica Bojne NBKO pukovnica Barbara Zrimić istaknula je da je zadnjih godina postrojba zabilježila znatan napredak u opremljenosti, obučenosti, edukaciji i suradnji s NBKO postrojbama drugih članica NATO-a, kao i u razvoju novih sposobnosti u skladu s ciljevima preuzetim u okviru NATO-a. U tom je kontekstu rekla da će od 1. srpnja 2027. godine Bojna NBKO preko voda za dekontaminaciju biti uključena u NATO-ove Međunarodne združene namjenske snage kemijske, biološke, radiološke i nuklearne obrane (Combined Joint Chemical, Biological, Radiological and Nuclear Defence Task Force – CJ CBRND TF). Misija tih snaga je: osigurati brzo rasporedivu i vjerodostojnu NBKO sposobnost kako bi se osigurala sloboda djelovanja i operativna učinkovitost NATO-a u okružju s KBRN prijetnjama i incidentima. Sljedeće godine vod će sudjelovati na međunarodnoj vježbi u Češkoj koja će pokazati dostignutu razinu sposobnosti. "Već sad smo osposobljeni i spremni za te aktivnosti", uvjerena je pukovnica Zrimić. Dakle, iduća godina bit će vrlo zanimljiva i izazovna za pripadnike Bojne NBKO. Međutim, sva dosadašnja postignuća te iskustvo stečeno i u Hrvatskoj i u inozemstvu jamstvo su da će i 2027. dobiti svoje mjesto u povjesnici Bojne.

RACVIAC

NOVE PRIJETNJE, STARI OSJEĆAJ SIGURNOSTI

Je li Europa još uvijek u stanju mira ili je već ušla u trajno stanje hibridnog ratovanja? Koliko su podijeljena društva i manipulacija javnim mišljenjem putem društvenih mreža postali čimbenici nacionalne sigurnosti? Može li umjetna inteligencija dodatno produbiti postojeće društvene i političke podjele? Kako zaštititi kritičnu infrastrukturu i osjetljive distribucijske pravce o kojima ovisi europsko gospodarstvo? Ima li Europa dovoljno razvijene obrambene kapacitete i političku odlučnost da odgovori na sve složenije prijetnje? To su samo neka od pitanja koja su obilježila rasprave na 14. Konferenciji o sigurnosnim izazovima za Europu, održanoj 3. i 4. studenog u Zagrebu

Konferenciju je organizirao Centar za sigurnosnu suradnju (RACVIAC) u partnerstvu s Uredom Zaklade Konrad Adenauer (KAS) za Hrvatsku i Sloveniju. Okupila je više od 150 sudionika, među kojima su bili predstavnici diplomatskih misija iz gotovo 40 zemalja, visoki državni dužnosnici, predstavnici oružanih snaga i obrambenog sektora te stručnjaci iz akademskih i međunarodnih institucija. Konferencija je tako ponovno postala mjesto za razmjenu mišljenja i stručnih analiza o sve složenijem europskom i globalnom sigurnosnom okruženju.

Uvodnim obraćanjima Konferenciju su otvorili ravnatelj RACVIAC-a veleposlanik Miroslav Šćepanović; direktor Ureda Zaklade Konrad Adenauer za Hrvatsku i Sloveniju dr. Norbert Eschborn; veleposlanik Savezne Republike Njemačke u Republici Hrvatskoj prof. dr. Pascal Hector; veleposlanica Irske u Republici Hrvatskoj Wendy Dorman-Smith; i izaslanik predsjednika Vlade Republike Hrvatske te potpredsjednika Vlade i ministra obrane državni tajnik MORH-a Tomislav Galić.

Veleposlanik Šćepanović istaknuo je važnost okupljanja predstavnika različitih zemalja i institucija u cilju jačanja dijaloga, suradnje i institucionalnih kapaciteta u području regionalne i europske sigurnosti. Naglasio je kako su upravo snažna partnerstva ono što takvim skupovima daje trajnu vrijednost te da je Konferencija rezultat zajedničkih napora i razumijevanja. Pritom je izrazio zadovoljstvo dosadašnjom suradnjom RACVIAC-a i Zaklade Konrad Adenauer te istaknuo želju za njezinim nastavkom i proširenjem.

Direktor Eschborn upozorio je na korjenite promjene u prirodi suvremenih sigurnosnih prijetnji. Naglasio je kako se strateška ravnoteža snaga prvi put u suvremenoj povijesti možda neće mijenjati samo zahvaljujući veličini vojski ili gospodarstava, nego i brzini kojom se države prilagođavaju tehnološkim inovacijama. “Protivnik više ne mora imati vojnu nadmoć kako bi izazvao strateške poremećaje. Granice između rata i mira, vojnih i civilnih ciljeva te vanjske i unutarnje sigurnosti postaju sve nejasnije. To nije prolazna pojava, nego stvarnost koja se oblikuje u natjecanju XXI. stoljeća”, istaknuo je.

SIGURNOSNO OKRUŽENJE BEZ JASNE GRANICE IZMEĐU RATA I MIRA

Upravo je promjena karaktera sigurnosnih prijetnji bila jedna od ključnih tema Konferencije. Istaknuto je kako se Europa udaljila od tradicionalnog shvaćanja podjele na razdoblja rata i mira te se sve više suočava s kontinuiranim djelovanjem hibridnih prijetnji. Dezinformacije, kibernetički napadi, politički pritisci, gospodarske ucjene i manipulacija javnim mišljenjem postali su sastavni dio suvremenog strateškog nadmetanja.

TEKST
Tomislav Vidaković

FOTO
RACVIAC

Posebna pozornost posvećena je utjecaju društvenih mreža i umjetne inteligencije na oblikovanje javnog mišljenja. U tom je kontekstu iznesen podatak da se čak 47 posto Amerikanaca o događanjima u svijetu informira putem TikToka, što ilustrira razmjere promjena u načinu na koji građani primaju i interpretiraju informacije. Sve veća dostupnost alata umjetne inteligencije dodatno povećava mogućnosti stvaranja i širenja manipulativnih sadržaja, uključujući uvjerljive lažne snimke, fotografije i izjave. Takvi sadržaji mogu utjecati na političke procese, narušavati povjerenje u institucije i produbljivati postojeće društvene podjele.
Sudionici su upozorili i na sigurnosne posljedice života u duboko polariziranim društvima. Stalne podjele, slabljenje društvenog povjerenja i nepovjerenje prema institucijama stvaraju prostor za vanjske utjecaje i dodatno otežavaju odgovor države na sigurnosne izazove.

STRATEŠKE OVISNOSTI I ZAŠTITA KRITIČNE INFRASTRUKTURE

Prvi panel, Globalni i regionalni geopolitički poremećaji i njihov utjecaj na Europu, bio je posvećen utjecaju promjenjivih geopolitičkih okolnosti na europsku sigurnost i stabilnost. U središtu rasprave bili su: jačanje otpornosti europskih zemalja, smanjenje strateških ovisnosti i potreba za usklađenijim djelovanjem u odgovoru na vanjske poremećaje.
Posebno je naglašena ranjivost europske infrastrukture i distribucijskih pravaca, o kojima ovise opskrba energentima, sirovinama i drugim ključnim dobrima. Poremećaj na samo jednoj važnoj prometnoj ruti može imati posljedice za cijelo europsko gospodarstvo. Kao ilustracija navedena je mogućnost blokade Sueskog kanala, čije bi dugotrajnije zatvaranje moglo izazvati ozbiljne poremećaje u lancima opskrbe i višemjesečne inflatorne pritiske u Europi.
U raspravama je otvoreno i pitanje europske strateške autonomije, odnosno sposobnosti kontinenta da samostalno prepozna, procijeni i odgovori na sigurnosne prijetnje. Istaknuto je kako percepcija nacionalnih sigurnosnih ugroza nije jednaka u svim dijelovima Europe – ono što je prioritetna prijetnja za Tallinn ne mora imati jednaku važnost za Atenu ili Madrid. Stoga je naglašeno da je prije definiranja zajedničke obrambene politike potrebno jasno odrediti što Europu povezuje i na kojim se zajedničkim vrijednostima temelji njezin identitet. Pritom je izneseno stanovište da se taj identitet ne bi trebao određivati isključivo geografskim kriterijima, nego ponajprije civilizacijskim vrijednostima.

UMJETNA INTELIGENCIJA, GOSPODARSTVO I ENERGETSKA SIGURNOST

Drugi panel, Sistemska nestabilnost – umjetna inteligencija, gospodarstvo, kritična infrastruktura i energetska sigurnost, bavio se sve izraženijom međuovisnošću tehnološkog razvoja, gospodarske stabilnosti, energetske sigurnosti i lanaca opskrbe. Umjetna inteligencija razmatrana je kao tehnologija koja, uz brojne mogućnosti, može pojačati postojeće ranjivosti i stvoriti nove sigurnosne rizike. Zaključak rasprave bio je kako odgovor na takve izazove zahtijeva koordinaciju vlada, poslovnog sektora i međunarodnih organizacija.
Panel pod nazivom Budućnost kontrole naoružanja u Europi bio je usredotočen na izazove za postojeće mehanizme kontrole naoružanja u uvjetima geopolitičkih napetosti, rizika od proliferacije i ubrzanog tehnološkog razvoja. Posebno su razmotrene posljedice razvoja disruptivnih tehnologija, uključujući naoružane bespilotne letjelice, kibernetičko oružje i suvremene raketne sustave, na postojeće koncepte odvraćanja i strateške stabilnosti. Raspravljalo se i o potrebi prilagodbe budućih mehanizama kontrole naoružanja, prije svega u kontekstu sigurnosnih rizika koji bi mogli nastati nakon završetka Rusko-ukrajinskog rata.
Zadnji panel bio je posvećen promjenjivim rizicima vezano uz proliferaciju oružja za masovno uništenje i nove izazove u njihovu sprečavanju. Posebno je razmotreno područje na sjecištu nuklearnih sposobnosti i umjetne inteligencije, koje otvara dodatna pitanja o budućim sigurnosnim rizicima i potrebi prilagodbe postojećih međunarodnih mehanizama.
U širem kontekstu rasprave o europskim obrambenim kapacitetima otvoreno je i pitanje postoji li stvarna politička spremnost za promjene koje zahtijeva novo sigurnosno okruženje. Unatoč sve češćem isticanju potrebe za povećanjem izdvajanja za obranu i jačanjem europskih sposobnosti, i dalje je postoji očekivanje da će se sigurnosne okolnosti s vremenom vratiti na stanje kakvo je postojalo prije aktualnih geopolitičkih poremećaja. Takav osjećaj lažne sigurnosti mogao bi odgoditi nužne i dublje promjene.
Rasprave su pokazale da se Europa suočava s izazovima koji nadilaze tradicionalne vojne prijetnje i zahtijevaju cjelovit pristup sigurnosti. Pritom se, uz razvoj obrambenih sposobnosti, sve važnijim nameću otpornost institucija, zaštita kritične infrastrukture, tehnološka prilagodba i očuvanje društvene kohezije. Ključno pitanje više nije samo raspolaže li Europa resursima za obranu, nego i postoji li dovoljno političke odlučnosti, strateškog razumijevanja i zajedničke vizije da se ti resursi pravodobno i učinkovito upotrijebe.

REPORTAŽA

600 KILOMETARA NA BICIKLU

TEKST Ivan Galović
FOTO osobna arhiva Ivana Galovića

Vozili smo u spomen na žrtvu Vukovara i za pomoć udruzi Vukovarske iskrice, koja pomaže osobama s intelektualnim teškoćama. Za završetak smo imali 40 sati, uključujući stanke za jelo, odmor i spavanje

U subotu, 7. studenog 2026., u šest ujutro krenuli smo ispred trgovačkog centra u Sesvetama na brevet od 600 kilometara. Na startu se okupilo 80 sudionika breveta od 300 i 600 kilometara. U mraku smo provjerili rasvjetu i navigaciju. Ruta nas je vodila preko Slavonskog Broda i Đakova do Vukovara, a zatim istim putem natrag. Vozili smo u spomen na žrtvu Vukovara i za pomoć udruzi Vukovarske iskrice, koja pomaže osobama s intelektualnim teškoćama. Za završetak smo imali 40 sati, uključujući stanke za jelo, odmor i spavanje. Odlučio sam voziti zajedno s Markom Pavičićem.

Iza mene je sedam godina trčanja i gotovo 300 završenih utrka, od pet kilometara do ultramaratona. U *Hrvatskom vojniku* (br. 652) već sam govorio o trkačkim ciljevima koje sam želio ostvariti do pedesete godine.

Ozljeda i problemi s koljenima prisilili su me da promijenim sport. Biciklizmom se bavim nešto više od godinu dana. Postavio sam si novi cilj: do 55. godine završiti seriju Super Randonneur, odnosno brevete od 200, 300, 400 i 600 kilometara u istoj kalendarskoj godini. Breveti su organizirane vožnje na duge udaljenosti koje treba završiti zadanom rutom i unutar propisanog vremena. U njima nema nadmetanja za plasman, ali pronašao sam poznati izazov: pripremiti se, rasporediti snagu i stići do cilja.

Prvi kilometri prolazili su u mraku, pod svjetlima bicikala. Unatoč zimskoj odjeći, hladnoća se posebno osjećala u stopalima, ponajviše u nožnim prstima. S izlaskom Sunca i porastom temperature vožnja je postala ugodnija, a ritam brži. Ipak, nismo željeli prerano potrošiti snagu: pred nama su bili cijeli dan i duga noć. Do Slavonskog Broda, približno 200 kilometara od starta, napravili smo jednu kraću i jednu dulju stanku za jelo, nadopunu bidona i predah od sjedenja. U

Breveti su organizirane vožnje na duge udaljenosti koje treba završiti zadanom rutom i unutar propisanog vremena. U njima nema nadmetanja za plasman, ali pronašao sam poznati izazov: pripremiti se, rasporediti snagu i stići do cilja

REPORTAŽA

Slavonskom Brodu zadržali smo se nešto dulje. Presvukli smo se u topliju odjeću, pripremili dodatna svjetla i provjerili baterije. Noću su mogućnosti za okrepu i zagrijavanje manje, a propust s odjećom ili rasvjetom teže je nadoknaditi.

VUKOVAR – POLA RUTE

Nastavili smo prema Đakovu, gdje je za sudionike bio organiziran obrok u konobi. Vojnički grah iz kuhinje Pletera svima je dobro došao, kao i kratak predah na toplom. Ondje nas je dočekao organizator breveta Vjekoslav Ditrih, rođeni Đakovčanin kao i ja. Potporu nam je pružao tijekom vožnje u oba smjera. Potom smo krenuli prema Vukovaru preko Semeljaca, mojeg sela. Ceste su mi bile dobro poznate, ali nakon više od 200 kilometara i poznati kraj izgleda drukčije. Prolazak kroz Semeljce bez zaustavljanja bio je neobičan. U drugim bih okolnostima ondje sigurno zastao; ovaj put nastavili smo prema Vukovaru.

U Vukovar smo stigli oko 22 sata, nakon nešto više od 300 kilometara i 16 sati od polaska. Kraj osvijetljenog Vukovarskog vodotornja napravili smo kratku stanku. Iza nas je bilo pola rute, ali to nije značilo da smo svladali pola napora. Pred nama je bio povratak kroz hladnu slavonsku noć, zatvoreni objekti i sve izraženiji umor.

Povratak je brzo pokazao koliko ista cesta može biti drukčija noću. Temperatura je padala, promet je gotovo nestao, a mogućnost da se ugrijemo postala je važnija od brzine. U Nuštru smo se na nekoliko minuta sklonili na benzinsku postaju. Od Nuštra do Đakova nismo pronašli otvoreno mjesto za predah na toplom. Na đakovačkoj benzinskoj postaji popili smo čaj, ali ondje nismo mogli ostati na toplom jer konzumacija pića unutar objekta nije bila dopuštena. Nakon svakog zaustavljanja nastavak je bio neugodan: tijelo bi se ohladilo, a hladan zrak ponovno bi prodirao kroz odjeću.

Prema Slavonskom Brodu napredovali smo sve teže. Sve su se jače osjećali prijeđeni kilometri, hladnoća i potreba za snom. Držali smo se zajedno i vozili bez nepotrebnog ubrzavanja. U Slavonski Brod vratili smo se nakon približno 400 kilometara i ondje odspavali nešto više od tri sata. San nije uklonio umor, ali nam je omogućio sigurniji nastavak prema Zagrebu.

PONOVNO KRETANJE SVE TEŽE

Drugi dan počeo je teže nego što sam očekivao. Ni nakon sna noge nisu bile odmorne, a ukočenost se osjećala već na prvim kilometrima. Posebno zahtjevna bila je dionica od 400. do 500. kilometra. Sjedenje na biciklu, prvog dana sasvim prirodno, pretvorilo se u neprekidno traženje podnošljivijeg položaja. Kad bih rasteretio sjedalo, počela bi boljeti leđa ili koljena. Povremeno uspravljanje i ustajanje na pedale donosili su tek kratko olakšanje. Na tih stotinu kilometara napravili smo tri stanke za jelo, vodu i odmor. Svaka je pomogla, no ponovno kretanje bilo je sve teže.

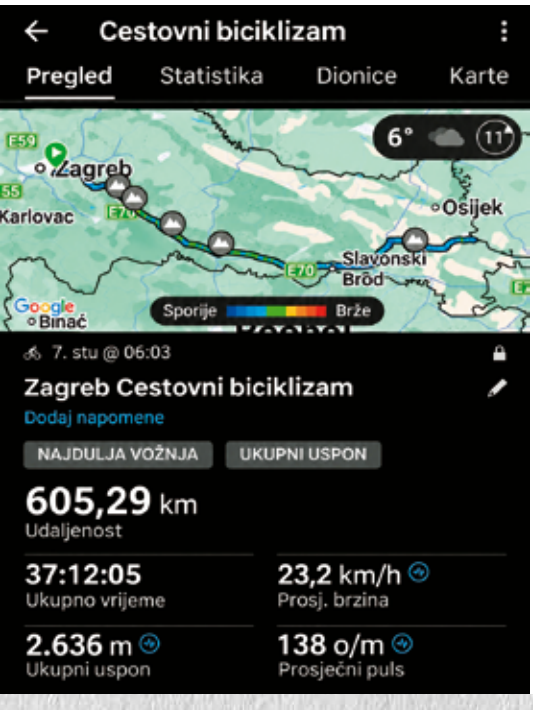
U tim trenucima razmišljanje o cijeloj preostaloj udaljenosti samo je otežavalo vožnju. Lakše je bilo usredotočiti se na sljedeće mjesto za jelo i vodu. Marko i ja nastavili smo bez

Temperatura je padala, promet je gotovo nestao, a mogućnost da se ugrijemo postala je važnija od brzine. Nakon svakog zaustavljanja nastavak je bio neugodan: tijelo bi se ohladilo, a hladan zrak ponovno bi prodirao kroz odjeću

požurivanja. Prvog sam dana češće vozio na čelu, a drugog je Marko preuzeo vodstvo. Ta jednostavna podjela i međusobna potpora značile su više od razgovora o prosječnoj brzini. Na takvoj vožnji ritam se ne može određivati samo prema onome tko se osjeća bolje. Nastavak je ovisio o tome da obojica sačuvamo dovoljno snage za preostalu dionicu.

Od Kutine nas je pratila lagana kiša, koja se u Ivanić-Gradu pretvorila u jak pljusak. Zadnjih tridesetak kilometara vozili smo po kiši koja nije popuštala. Odjeća se natapala, vidljivost je slabjela, a promet od Ivanić-Grada postajao sve gušći. Posebno su smetala svjetla automobila koja su se odražavala na mokroj cesti. Nakon gotovo 600 kilometara nije bilo mjesta rizičnom ubrzavanju. Trebalo je sačuvati koncentraciju i sigurno stići do cilja.

U nedjelju 8. studenog, nakon 37 sati, 12 minuta i pet sekundi od polaska, Marko i ja stigli smo na cilj ispred trgovačkog centra u Sesvetama. Iza nas je ostalo 605,29 kilometara. Prevladavali su umor, olakšanje i zadovoljstvo što smo zajedno dovršili put započet prethodnog jutra.

U nedjelju 8. studenog, nakon 37 sati, 12 minuta i pet sekundi od polaska, stigli smo na cilj. Iza nas je ostalo 605,29 kilometara. Prevladavali su umor, olakšanje i zadovoljstvo što smo zajedno dovršili put započet prethodnog jutra

Od ukupno 80 sudionika dvaju breveta, u Vukovar je uspješno stigao 71 biciklist. Ondje su završavali sudionici prijavljeni za 300 kilometara, dok je onima koji su odabrali 600 kilometara Vukovar bio tek okretište na pola puta. Cijelu rutu s povratkom u Zagreb uspješno su završila 33 biciklista.

Bio je to moj 18. brevet u 2026. godini: 14 vožnji od 200 kilometara, dvije od 300, jedna od 400 i ova od 600 kilometara. Na brevetima sam tijekom sezone prešao više od 4500 kilometara. Ukupno vrijeme iznosilo je 223 sata, od toga 163 sata vožnje i 60 sati stanki. Ovom sam vožnjom dovršio seriju Super Randonneur i ostvario svoj biciklistički cilj.

Do hrvatskog priznanja RC12 preostao mi je još jedan brevet, koji planiram odvoziti u prosincu. Njim bih zaokružio 12 uzastopnih mjeseci s najmanje jednim uspješno završenim brevetom i zaključio ovogodišnju sezonu. Ozljeda me je udaljila od trčanja, ali nije ugasila potrebu za sportskim izazovima. Promijenio sam način na koji ih ostvarujem. Vojna služba naučila me je da uspješno izvršenje zadaće počinje temeljitom pripremom. Na ovih 605 kilometara trebalo je ostati usredotočen na cilj, racionalno raspolagati snagom i prilagođivati plan uvjetima na putu. Jednako je važno bilo prepoznati kad treba predahnuti, a kad preuzeti veći dio napora i pomoći čovjeku uza sebe. Zadaću smo završili onako kako smo je i započeli – u binomu, oslanjajući se jedan na drugog sve do cilja.

VOJNI MUZEJ

OD RESTAURACIJE DO OTKRIĆA PODRIJETLA

Prikupljanje muzejske građe, njezina stručna i znanstvena obrada, čuvanje, zaštita i restauracija te na koncu njezina prezentacija javnosti putem izložbi, glavne su muzejske zadaće. Na primjeru improvizirane snajperske puške 12,7 x 99 mm vidljiv je proces provođenja tih zadaća u Vojnom muzeju Ministarstva obrane RH te kako je on potaknuo istraživanje i otkriće njezina podrijetla i autentičnosti

TEKST
Lada Puljizević, Marijo Reljanović

FOTO
Vojni muzej MORH-a, Niko-Nino Vidović

U fundusu Vojnog muzeja Ministarstva obrane RH tisuće su vrijednih, desetljećima prikupljanih muzejskih predmeta koji čekaju priliku da budu predstavljeni javnosti. Jedan od takvih predmeta je i snajperska puška 12,7 x 99 mm, koja je u spremište Vojnog muzeja stigla korodirana, izgrebena, s vidljivim tragovima korištenja i ranijeg neadekvatnog skladištenja. Pušku je pronašla policija, predala je Vojnom muzeju MORH-a i bilo je jasno da se radi o rijetkom primjerku hrvatske ratne proizvodnje improviziranog oružja, no podaci o njoj bili su nepotpuni. Bila je pohranjena u muzejskom spremištu uz naznaku da se radi o puški korištenoj u obrani Hrvatske, izrađenoj početkom Domovinskog rata u riječkoj tvornici Torpedo.

Vođen željom da puška bude restaurirana, tehničar Vojnog muzeja Davor Purić uspostavlja kontakt sa Srednjom školom Duga Resa, jedinom srednjom školom koja u trogodišnjem programu osposobljava puškare, te s voditeljem smjera puškar Davorom Vidovićem, nastavnikom mentorom za stručne predmete balistike i naoružanja.

Nastavnik Davor Vidović bio je tijekom Domovinskog rata branitelj, pirotehničar koji je radio na onesposobljavanju eksplozivnih naprava rasutih po ulicama Karlovca i okolice. Nije trebalo puno da se prepozna zajednički interes i sredinom listopada 2026. dogovori suradnja – a restaurirana puška bila bi zatim posuđena za izložbu *Improvizirana oružja i sredstva u Domovinskom ratu – svjedočanstvo hrabrosti i snalažljivosti* u Muzeju policije.

Dva su tjedna nastavnik i učenici završnih razreda smjera puškar u školskoj radionici provodili restauratorske zahvate. Trebalo je ukloniti hrđu, očistiti metal do zdravog materijala, obnoviti zaštitu površine pa nakon čišćenja provesti hladno bruniranje i, kako s ponosom ističe Vidović, sami su učenici u nekim situacijama predlagali rješenja i dolazili do zaključaka koji su vodili prema uspješno obavljenoj zadaći.

U jednom medijskom istupu, govoreći o izazovnom projektu restauracije puške za Radio Mrežnicu (https://radio-mreznica.hr/primorski-inat-i-ri-

Snajperska puška tijekom restauracije u Srednjoj školi Duga Resa

jecki-duh-inovatorstva-u-jedinstvenom-primjerku-puske-iz-1991-obnovili-je-ucenici-i-profesor-u-dugoj-resi/) nastavnik Vidović navodi da je riječ o "(...) teškoj snajperskoj pušci kalibra 12,7 milimetara, kakvu Amerikanci nazivaju *anti-material rifle* – namijenjenoj djelovanju protiv materijalnih ciljeva, primjerice lakše oklopljenih vozila i utvrđenih položaja, koja konstrukcijom i masom odaje dojam oružja nastalog u vremenu kada se u Hrvatskoj, suočenoj s početkom rata, moralo brzo pronalaziti vlastita tehnička rješenja." Dodaje kako je prema dostupnim informacijama izrađena u riječkoj tvornici Torpedo – i u želji da se otkriju nepoznati detalji o vrijednom predmetu javno poziva osobu koja ju je

VOJNI MUZEJ

IZVADCI IZ RUKOM PISANE IZJAVE VIKTORA ŠUNJIĆA, KONSTRUKTORA PUŠKE, KOJU JE POSLAO VOJNOM MUZEJU MINISTARSTVA OBRANE

Prije rata sam bio tokarsko-bravarski obrtnik. Bio sam vojnik s dužnošću puškara i počeo sam raditi na konstrukciji snajperske puške kalibra 12,7 x 99 mm.
Kućište puške je od kardanske cijevi, a cijev je originalna Browningova duga, dorađena, na koju je dodan ublaživač trzaja većih dimenzija. Puška ima spremnik s pet metaka i optiku odgovarajuću za metak 12,7 x 99 mm. Zatvarač je s tri brijega. Ima originalne prednje nogice. Zadnja, treća nogica je napravljena malo nezgrapno, ali je služila svrsi. Puška ima šipku na izvlačenje koja dođe iznad ramena radi lakšeg ciljanja. Korpus puške je zavaren iz dvije polovice lima. Ručica zatvarača se mora odvrnuti da bi se puška rastavila. Bila je ugodna za pucanje s podnošljivim trzajem. Ovo je bio moj prototip puške koju sam htio dalje usavršavati.

Ratne fotografije koje potvrđuju da je snajpersku pušku konstruirao i izradio Viktor Šunjić iz Mostara

konstruirala, ljude koji su na njoj radili da se jave.
I nakon tog poziva događa se obrat. Javlja se Niko-Nino Vidović, umirovljeni pripadnik HVO-a iz Udruge dragovoljaca i veterana Domovinskog rata HR H-B Mostar, koji tvrdi da je pušku 1993. godine u Mostaru projektirao i napravio Viktor Šunjić, pripadnik 2. gbr HVO-a, te prilaže ratne fotografije puške i njezina konstruktora.

Snajperska puška nakon restauracije

Puška koja je u vlasništvu Vojnog muzeja MORH-a nedvojbeno je vrijedan primjerak improviziranog oružja. Nastala je

Davor Vidović, nastavnik mentor za stručne predmete balistike i naoružanja, i njegovi učenici, polaznici smjera puškar u Srednjoj školi Duga Resa koji su obavili restauraciju snajperske puške

u razdoblju Domovinskog rata, no je li napravljena u riječkoj tvornici Torpedo ili u Mostaru?
Istraživanje preuzima voditelj Vojnog muzeja Marijo Reljanović, koji povjesničarskom preciznošću i upornošću započinje prikupljanje i analiziranje podataka. Reljanović ostvaruje kontakt s Viktorom Šunjićem, od kojeg kroz kratki intervju dobiva odgovore o samoj ideji i zamisli kojom se vodio pri izradi puške, materijalu i načinu proizvodnje, problemima s kojima se suočavao i njihovim rješenjima. Zato je, da bi se iz tako snažne i teške puške moglo precizno ciljati i sigurno pucati, jedno od primijenjenih rješenja bilo dodavanje treće, zadnje nogice. Viktor Šunjić potom sastavlja rukom pisanu izjavu, koju upućuje Vojnom muzeju MORH-a, u kojoj opisuje tijek i način proizvodnje puške. Kao vrijeme njezina nastanka Šunjić, koji je ratni put započeo u 8. bojni HVO-a iz mostarskog naselja Rodoč, navodi da je radove na puški završio potkraj 1993. neposredno nakon ustrojavanja 2. gardijske brigade HVO-a, kojoj se priključio.
Izjava je poslana na mišljenje nastavniku Davoru Vidoviću, koji je tijekom restauracije upoznao pušku do najsitnijih detalja, vijka, skrivenog navoja i koji je uz pohvale dao konačnu potvrdu da je Viktor Šunjić nedvojbeno njezin konstruktor i tvorac.

SUDJELOVANJE VOJNOG MUZEJA NA IZLOŽBI *IMPROVIZIRANA ORUŽJA I SREDSTVA U DOMOVINSKOM RATU – SVJEDOČANSTVO HRABROSTI I SNALAŽLJIVOSTI*

Uoči obilježavanja Dana sjećanja na žrtve Domovinskog rata i Dana sjećanja na žrtvu Vukovara i Škabrnje, u Policijskoj školi "Josip Jović" 17. studenog 2026. otvorena je izložba *Improvizirana oružja i sredstva u Domovinskom ratu – svjedočanstvo hrabrosti i snalažljivosti*, koju je Muzej policije postavio u suradnji s njezinim autorima Damirom Batistićem i umirovljenim brigadirom Dubravkom Halovanićem.
Okupljenima se obratio voditelj Muzeja policije Nikša Jelovčić, voditeljica Službe za nakladničko-knjižničnu djelatnost Helena Jelinek Mareljić te autor Damir Batistić, koji je predstavio koncept izložbe, povijesne okolnosti njezina nastanka te izložene predmete.
Vojni muzej Ministarstva obrane RH na izložbi sudjeluje s tri komada improviziranih višecijevnih i jednocijevnih bacača tromblona i ručnih bombi te snajperskom puškom 12,7 mm, koja je uoči izložbe restaurirana u sklopu stručno-edukativnog projekta Srednje škole Duga Resa, jedine obrazovne ustanove u Hrvatskoj koja školuje deficitarni kadar za zanimanje puškar.
Otvorena u tjednu tuge, ponosa i prisjećanja na žrtve Domovinskog rata, izložba podsjeća na teško vrijeme u kojem su hrabrost, snalažljivost, zajedništvo i domoljublje bili od presudne važnosti. Svaki izloženi predmet tako nosi svoju priču i svjedoči o vremenu u kojem se stvarala i branila sloboda Hrvatske.

Otvorenje izložbe u Muzeju policije

PRIČE O DOMOVINSKOM RATU

Sedmi Javni poziv za dodjelu nagrada za kratku priču o Domovinskom ratu Ministarstva hrvatskih branitelja za učenike srednjih škola u Republici Hrvatskoj i treći za učenike iz Bosne i Hercegovine koji se školuju po nastavnom planu i programu na hrvatskom jeziku bio je otvoren od 13. veljače do 14. ožujka 2025. godine. Pristiglo je bilo 150 priča: 125 iz Hrvatske i 25 iz BiH. U ovom broju donosimo četvrtu od priča učenika iz Hrvatske koje su osvojile jednu od pet ravnopravnih trećih nagrada

HRVATSKA ANA

Petra Kovač, učenica 4. razreda Gimnazije dr. Ivana Kranjčeva, Đurđevac

15. lipnja 1991.
Dragi dnevniče,
danas je ponovno zavijala ta strašna sirena. Svaki put kad čujem taj zvuk, srce mi stane. Mama je uzela brata u naručje, a ja sam uzela svog medvjedića. Njega mi nitko ne može oduzeti. Tata kaže da je to samo velika svađa među ljudima, ali zašto svi onda izgledaju tako ozbiljno? Kad se ja posvađam s Ivom, pomirimo se odmah, a ovdje svi djeluju kao da će trajati zauvijek. Mama kaže da su za sve krivi susjedi, a ja ne kužim kako Zdravko i Nada imaju veze s ovim. Ljudi na ulicama hodaju brzo, svi kao da nemaju vremena. Nitko se ne smije, nitko ne razgovara. Svi putuju, ali nitko se ne vraća. Pitao sam mamu gdje su otišli i kad će se vratiti. Zar im nije ovo dom? Možda je to ona istina koju odrasli ne žele reći, možda nitko od nas ne zna više što znači imati dom, kako je to bilo prije svega ovoga. Sjećam se onih dana kada smo se smijali i igrali. Kad su svi bili sigurni i zaštićeni. Svi su šaptali, srce mi je bilo jako teško, a medo me nije mogao smiriti. Možda ni on nije znao što se događa.

17. rujna 1991.
Danas nije bilo crtića. Struja je nestala već danima. Mama kaže da ne možemo trošiti, jer sve treba štedjeti. To mi nije fer. Ne mogu gledati crtiće, a Pajo Patak je uvijek u mojoj glavi. Mama mi je rekla da se moramo pripremiti, kao svi. Pripremiti za što? Nisam dobila odgovor na to pitanje. Tata je rekao da moramo štedjeti hranu. Mislim da to znači da ne smijem uzeti dva keksa, nego samo jedan. A onda sam pomislila: "Što ako sutra opet nema struje?" No, gdje je nestao onaj svijet, gdje su crtići, igre, prijatelji i smijeh? Nitko ne priča o tome, svi samo rade, svi samo preživljavaju. Čak su i moji prijatelji nestali. Zašto? Zašto nitko ne kaže ništa?
Pitala sam mamu hoću li ići u školu. Zastala je, pogledala me, a oči su joj bile pune tuge. Samo je rekla: "Bit će bolje, obećavam." Ali kad tako kaže, nikad ne vjerujem. Ponekad mislim da bi trebali prestati obećavati, jer sve je puno čekanja. Nema crtića, nema škole, nema prijatelja. Svi su nestali u tom nesigurnom svijetu.

20. rujna 1991.
Danas smo otišli po vodu. Čekali smo jako dugo. Ispred mene je bila jedna starija žena koja je nosila dvije različite cipele. Pitala sam mamu zašto, ali ona mi je samo stisnula ruku i rekla da budem tiho. Zamišljeno je gledala. I svi su hodali tako, tiho, polako, kao da nisu imali vremena za ništa osim za preživljavanje. Neki su ljudi nosili crne torbe, nisu ih otvorili, a ja nisam znala što u njima ima. Možda su to bila sjećanja na bolje dane. Baka je pogledala prema njima i nisam mogla objasniti taj pogled, ali bio je pun straha. Tada sam shvatila da je strah postao dio nas, čak i da to nismo željeli. Držala sam se za mamu još čvršće, pitajući se kad će se sve ovo završiti.

26. rujna 1991.
Danas sam ponovno ostala u podrumu cijeli dan. I dalje me ne puštaju van. Svi kažu da je vani opasno, ali što to znači? Odrasli nikad ništa ne objašnjavaju.

5. listopada 1992.
Noćas smo opet spavali u podrumu. Mama kaže da je to najsigurnije. Tata nije bio s nama. Reći će on da pomaže nekim ljudima. Možda sam trebala biti ponosna, ali nisam bila. Ne mogu shvatiti zašto mi svi stalno govore da "bit će sve u redu". Kako znaju da će biti u redu kad ništa ne izgleda kao prije? Pitala sam mamu hoću li opet vidjeti svoje prijatelje, a ona mi je rekla da još moramo čekati. Čekamo. Odrasli stalno čekaju. Mislim da sam naučila nešto o čekanju. Možda je to najgora

Fotoarhiva HVGI-ja

stvar od svih. Ali nešto mi se u tom čekanju počelo mijenjati. Možda čekanje nije samo gubitak vremena. Možda to znači da ništa nije zauvijek. Možda će jednog dana, kad sve ovo prođe, ljudi shvatiti da ne vrijedi čekati samo na nešto bolje.

29. listopada 1992.
Zadnjih dana baka i deda puno pričaju o ratu. Baka uvijek šuti kad spomene Srbiju, kao da nije sigurna smije li to reći, a deda samo pogne glavu. Ponekad čujem njihov razgovor kroz vrata, sve te riječi koje ne razumijem. Jednom sam pitala baku: "Što znači kraj rata?" a ona je samo odmahnula rukom i rekla: "To nije za tebe važno." Baka i deda ne pričaju o tome sa mnom. Samo me pogledaju kad nešto pitam. Baka mi ponekad pomiluje kosu i kaže: "Bit će sve u redu, Ana, ali moraš biti strpljiva." Moram vjerovati da hoće. Ali kad će to biti? Zašto svi šute? Zašto mama ništa ne kaže? Ponekad, kad je tišina najdublja, pitam se hoće li tata ikada opet doći. Mislim o njemu puno, sve više i više. Stalno mi je pred očima, kako bi sada mogao biti, što bi rekao kad bi bio tu. Možda bi me smirio, kao uvijek. Kad bi bio tu, ne bi bilo ove napetosti, ove tjeskobe koja me steže u prsima. Mama bi tada bila sretnija, svi bismo bili. Ali sada, sada smo svi samo u svojim mislima, čekajući nešto što ne znamo hoće li se ikada dogoditi. Ali zašto? Zašto ne smijem ići van? Zašto se svi boje i ne govore ništa?

15. studenoga 1992.
Pitala sam mamu kad ću opet ići u školu. Nedostaju mi moji prijatelji. Mama mi je rekla da škola čeka, da ne brinem. Mogu li ja čekati kad je svakim danom teže? Ponekad pomislim da su mi prijatelji bili sve, ali sada nemam ni njih. Samo čekanje. Nisam sigurna da želim čekati. Ne znam više što čekamo. Odrasli govore samo o kraju rata, ali nitko ne spominje kada će se tata vratiti. Zar to nije najvažnija stvar? Možda nikad neće doći. Možda neću nikada moći više trčati po travi, ili voziti bicikl, ili smijati se s prijateljima, jer sve se promijenilo. Možda tata nikad neće vidjeti kako sam odrasla. Mora se vratiti, ipak mi je obećao da će donijeti nešto. Možda boje. Možda papir. Jer u svemu ovom, jedina stvar koja još ima boje su moje misli, moji crteži.

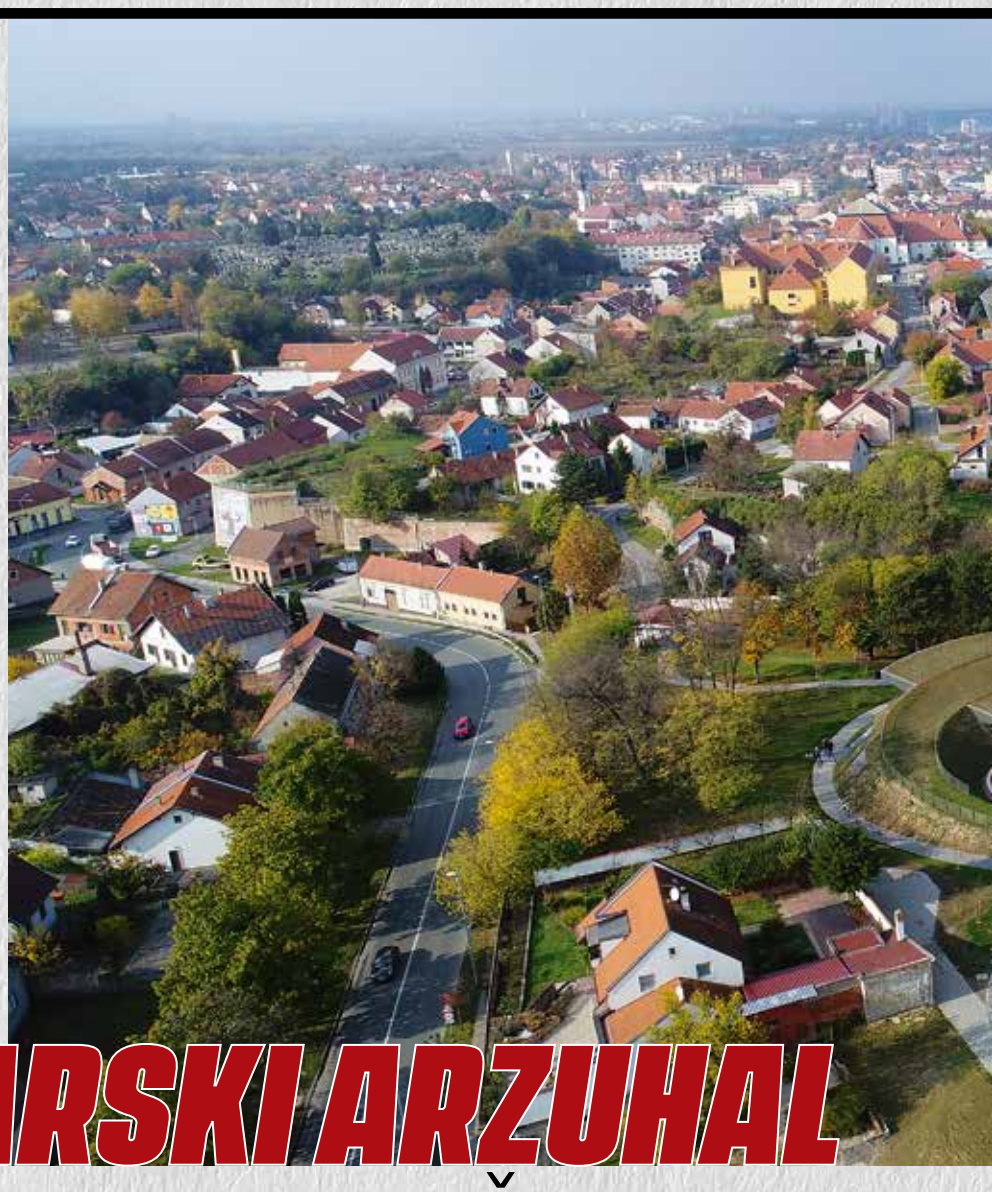
20. prosinca 1993.
Van je jako hladno. Ne možemo se grijati kao prije. Mama mi kaže da obujem tri džempera. Izgledam kao snjegović, a ona mi stalno ponavlja da ćemo izdržati. Mama je opet sjedila za stolom, nije ništa rekla, samo gledala kroz prozor, kao da čeka da se nešto dogodi. Ponekad mislim da ona vjeruje da će tata doći kad prođe još jedan dan, kad prođe još jedna noć. Ali ja znam da on ne dolazi. Nikad ne dolazi.
Nedostaje mi tata. Nedostaje mi sve ono što smo imali. To je najteži dio. Sanjala sam da je tata došao na nekoliko dana, jako sam ga čvrsto zagrlila. Pitala sam ga može li mi donijeti još bojica, jer jedini način na koji mogu razumjeti ovaj svijet je crtanje. Rekao je da hoće. Nadam se da će se sjetiti i sve nas. Mama samo šuti. Ništa ne govori. Baka kaže da mora biti jaka. I deda također. Svi moraju biti jaki, ali tko je jak za mene? Tko će mi reći da će biti sve u redu kad nije? Ja ne znam više kako da budem jaka. I stvarno, nisam sigurna da želim biti. Možda sada razumijemo da ništa ne traje zauvijek, pa tako ni tišina koja nas okružuje. Možda kad ovo završi, svi ćemo postati mudriji, jači. I bit ćemo spremni graditi novi svijet – svijet nade.

12. studeni 1995.
Jutros me probudila tišina. Nikada nije ovako tiho. Tišina koja nije bila samo u sobi, već je bila i vani. Mama i deda su izišli i gledali prema ulici. Ljudi su hodali sporo, kao da se boje nečega. Baka je rekla: "Gotovo je." Nisam znala na što je mislila, ali mama me tada čvrsto zagrlila. "Sada možeš crtati koliko god želiš", rekla je. Možda je to znak da je stvarno gotovo. Možda je to novi početak, ali dnevniče, i dalje ću crtati. Jer crtanje je jedini način da preživim sve ovo. I ako bude struje, gledat ću crtiće, ali više želim trčati vani i igrati se. Želim da me ništa ne zaustavi.

13. studeni 1995.
Nešto duboko u meni ne prestaje vrtjeti pitanje – gdje je tata? Prošlo je toliko vremena otkako je otišao, otkako je krenuo u rat, govoreći da će se vratiti, govoreći da je to samo nešto privremeno. Mama mi je stalno ponavljala da će se vratiti, da sve to prođe, ali sada kad je kraj rata, još uvijek ga nema. Mama se smireno smiješi, ali u njenim očima vidim bol koju ne želi pokazati. Baka i deda samo šute, no znam da se i oni brinu, da i oni čekaju njega, njegov povratak. Ali nikad nije rekao kada će se vratiti. Nikad nije obećao da će sve biti u redu. Što ako nije sigurno da će se vratiti?

16. studeni 1995.
I sada kad je rat stvarno završio, svi su vani, svi su slobodni, ali nije sve kao prije. Moje bojice su ostale na stolu, zaboravljene. Zar se tata nikada neće vratiti da me vidi kako crtamo zajedno, kako se smijemo? Hoće li me ikada ponovno zagrliti? Hoće li se obitelj ponovno sastati? Da, mi smo sada vani, slobodni, ali nešto nam nedostaje. Nedostaje nam tata, nedostaje nam ljubav koju nismo uspjeli zadržati.
I dok mama gleda prema ulici, očito zabrinuta, i baka s dedom šute, ja znam da nikada nećemo biti isti. Zauvijek ćemo nositi gubitak, jer rat je oduzeo mnogo više od doma. Možda mi nije oduzeo medvjedića, ali oduzeo je dio nas. A oni koji su preživjeli, moraju naučiti živjeti s tim. Voljeni smo, to je sigurno, ali smo također izgubljeni – izgubljeni u ovoj tišini koja nas okružuje, tišini koju ne možemo razbiti.
Tvoja, Ana.

DOMOVINSKI RAT

Legendarni skladatelj Zrinko Tutić rekao mi je jednom prilikom u razgovoru: *S Vukovarom nemam ništa, ali imam sve*. Radilo se o pjesmama koje su obilježile Domovinski rat, prije svega onima čija je tema Vukovar. O patnjama Grada Heroja napisani su brojni potresni stihovi. Nakon golemih rana i neizmjernog zla uspio se podignuti i ostati prkosan i ponosan, kao simbol patnje, otpora, ali i pobjede

TEKST
Ivan Šurbek

FOTOARHIVA
HVGI-ja

VUKOVARSKI ARZUHAL

SJEĆANJE NA ANTUNA ŠOLJANA

U podlistku smo dosad pisali o brojnim pjesmama koje su neraskidivo vezane uz Domovinski rat. Od *Ima jedan grad* u izvedbi Najboljih hrvatskih tamburaša; *Gospodine generale*, pjesme Vladimira Kočiša Zeca; *Vukovarske golubice* u izvedbi Slavonskih lola; *Stoji grad* Hrvoja Hegedušića. Međutim, nešto što nam svakako puno znači, a možda je pomalo i zaboravljeno, riječi su velikana hrvatske književnosti Antuna Šoljana. Radi se o pjesmi *Vukovarski arzuhal*.

ZAŠTO DANAS ČITATI *VUKOVARSKI ARZUHAL*?

Vukovar nikad nije i nikad neće biti samo dan u kalendaru. Vukovar je sve. Pjesma Antuna Šoljana jedan je od rijetkih tekstova koji ne govori o Vukovaru jezikom komemoracija, nego jezikom čovjeka koji ne može šutjeti. Koji ne želi šutjeti. Važno je znati kako promatrati tekst i staviti ga u pravi kontekst. Često ga se iz nekih razloga pogrešno tumači.

Ovim se člankom želimo prisjetiti i Antuna Šoljana.

Antun Šoljan rođen je 1932. u Beogradu, a umro je 1993. u Zagrebu. Jedan je od najvažnijih hrvatskih autora druge polovine XX. stoljeća: pjesnik, romanopisac i prevoditelj; urednik časopisa

Krugovi, Međutim i *Književnik*, kao i nekoliko antologija pjesništva.
Zašto je *Vukovarski arzuhal* važan? Turcizam arzuhal označava pisanu molbu ili predstavku vladaru ili onomu tko ima moć odlučivanja. Taj oblik već govori da je pjesnik odlučio govoriti iz perspektive nemoći, a ne iz perspektive pobjednika ili osvetnika. Pjesma je nastala u vremenu kad je Vukovar bio zbilja, a ne simbol.
Stih *platit ćete Vukovar* ne treba čitati kao prijetnju. Prijetnju izriče onaj tko namjerava sam naplatiti, a ovdje govori glas koji može samo svjedočiti. To je izraz starog uvjerenja, kojem nas uče i vjera i povijest, da zlo koje se čini otimanjem tuđeg nema Božjeg blagoslova i da se prije ili kasnije mora naplatiti, odnosno da će biti naplaćeno. Pjesnik ne poziva na odmazdu, nego podsjeća da pravda postoji i da pamćenje ne dopušta da se zaboravi. On svjedoči iz svojeg bogatog životnog iskustva, zavidne razine znanja i osobne pronicavosti. Kako nas povijest i vjera uče, kako nas uči i *Sveto pismo*. Evo nekoliko primjera iz *Svetog pisma* koji svjedoče ono što Šoljan piše u *Arzuhalu*. Sveti Pavao u *Poslanici Rimljanima* piše:

Vukovarski arzuhal

Miroljubiv čovjek sam,
a pomalo već i star,
al vam velim, gospodo,
platit ćete Vukovar.

Satrli ste cijeli grad,
napravili grdan kvar,
stog vam kažem, gospodo,
platit ćete Vukovar.

Da u mojoj kući gost
hoće biti gospodar –
ne ide to, gospodo,
platit ćete Vukovar.

Što ste htjeli, zlo ste htjeli,
i bit neće nikadar –
zapamtite, gospodo,
platit ćete Vukovar.

Dugo će još Dunav teći,
platit će se svaka stvar –
ja vam jamčim, gospodo,
platit ćete Vukovar.

Ne osvećujte se, ljubljeni, nego dajte mjesta Božjem gnjevu. Ta pisano je: *Moja je odmazda, ja ću je vratiti*, veli Gospodin. (Rim 12,19)
U *Mudrim izrekama* objašnjeno je sljedeće: Od početka brzo stečeno imanje, na koncu nije blagoslovljeno (Izr 20,21).
Možda i najbolji primjer onoga što Šoljan govori nalazimo u knjizi o starozavjetnom proroku Habakuku.
Jao onom tko množi što nije njegovo (a dokle će?) i opterećuje se zalogama! Neće li naglo ustat' vjerovnici tvoji, neće li se probuditi ljuti tvoji tlačitelji? Tada ćeš im plijen biti! Jer si opljačkao mnoge narode, sav ostatak naroda opljačkat će tebe, jer si prolio krv ljudsku, poharao zemlju, grad i sve mu žitelje. (Hab 2, 6-8)

Foto: Tomislav Brandt